

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Bakıda dolların
"qara bazar"ı
çökdürülür -
həbslər
var
yazısı səh.13-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 14 dekabr 2016-cı il Çərşənbə № 278 (6599) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

İsrailin baş nazirindən
Azərbaycana mühüm mesajlar -
düşmən ölkə təlaşda

Prezident Əliyevlə görüşən Netanyahu'nun Bakı səfərində hərbi və təhlükəsizlik məsələləri də diqqətdə olub

yazısı səh.9-da

Azərbaycan biznesmenləri
dollarlarını Gürcüstana daşıyır

yazısı səh.12-də

Keçmiş sovet respublikalarında
müxalifət yox olur - Putin ssenarisi

yazısı səh.6-da

Banklar Nəzarət Palatasına təbə olmur

yazısı səh.12-də

Məmmədyanovun erməni
nazirlə şam yeməyi - zərurətdən
doğan addım, yoxsa...

yazısı səh.10-da

Körpəsini zibil qutusuna atan
"analar" - araşdırma

yazısı səh.15-də

Türkiyədə HDP-çilərin
kütləvi həbsləri başladı

yazısı səh.10-da

Sevda Həsənova ANS
TV-dən danışdı: "Allahdan
ümid üzülməz..."

yazısı səh.3-də

Ölkədə türmələrin sayı niyə artır?

yazısı səh.13-də

2016-cı ilin əsas hadisələri -
aprel savaşı, bahalaşma və
dözümlü xalq...

yazısı səh.4-də

Eynulla Fətullayevlə QAT
sədri arasında erməni
jurnalist davası

yazısı səh.3-də

Bir millət-iki dövlətə qarşı yeni təhdid

TÜRKİYƏ VƏ AZƏRBAYCAN ƏLEYHİNƏ GİZLİ QARABAĞ SSENARİSİ

Avropanın PKK terrorunu az qala milli-azadlıq hərəkatı kimi qələmə verməyə başlamasının təhlükəli pərdəarxası; Qərbin qardaş ölkəyə qarşı gerçək hədəfinin detalları üzə çıxır; bizim də götürəcəyimiz dərsələr var; **politoloq**: "Türkiyəni təkləməyə çalışırlar..."

musavat.com
Togrul İsmayil

yazısı səh.8-də

Yanvarda Nazirlər Kabineti buraxıla bilər

Yeni ilin ilk ayında sürprizlər gözlənilir; məlumatlara görə, yeni formalaşdırılacaq Nazirlər Kabinetində hətta bir neçə "açar" nazirlər yer almaya bilər

yazısı səh.5-də

Zahid Oruc:
"Dünyanın
harasında
nazirliklər belə
inşaat yarışına
cıxırlar?"

yazısı səh.7-də

Eldar
Mahmudovun
əlindəki 2800
seks videosu
ələ keçdi - iddia

yazısı səh.4-də

Tanınmış
hakimin
beyninə qan
sızıb

yazısı səh.3-də

«Jumeirah» Azərbaycandan gedir

«Jumeirah» brendi və «Jumeirah Bilgah Beach Hotel» sahibkar şirkəti ilə əldə olunan razılığa əsasən «Jumeirah» riteyli Azərbaycanı tərk edir. Fins.az-ın hoteləndən aldığı məlumata görə, tərəflər arasındakı idarəetmə müqaviləsi bu ilin sonunda, yəni 31 dekabr 2016-cı ildə bitəcək. Bununla əlaqədar olaraq 2017-ci ildən hotel daha «Jumeirah» adını daşımayacaq. Hotelin hansı ad altında fəaliyyətini davam etdirəcəyi və habelə xarici hotel şəbəkəsi ya yerli hotel brendi tərəfindən idarə olunacağı barədə məlumat isə konfidensial olaraq saxlanılır. Lakin hotelin rebrandinq məruz qalacağı ehtimal olunur.

Qeyd edək ki, Bakıda 2012-ci ildən fəaliyyət göstərən «Jumeirah Bilgah Beach Hotel» Xəzər dənizinin sahilində, 300 metr uzunluqda özəl çimərlik xəttinə malik müasir kompleksdir. Kompleksə müxtəlif kateqoriyalara məxsus 176 otaq, eləcə də 14 şəxsi kottec daxildir.

Xatırladaq ki, son bir il ərzində Azərbaycanda artıq üçüncü hotel brendindən məhrum olur. 2015-ci ilin yayında «Rixos» brendi «Samaxi Platinum Hotel by Rixos»-dan imtina edəndən sonra hotel «Samaxi Palace Sharadil Hotel» kimi transformasiya olundu. 2016-cı ilin iyulunda isə «Kempinski» brendi «Kempinski Hotel Badamdar»-dan gedəndən sonra hotel «Badamdar Hotel Baku» adı ilə fəaliyyətini davam etdirir.

Ərzaq və içki alanların sayı artıb

Bu ilin yanvar-noyabr aylarında Azərbaycanda istehlakçılara 26,3 mlrd. manatlıq və ya 2015-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 1,7% çox məhsul satılıb.

Dövlət Statistika Komitəsindən verilən xəbərə görə, ərzaq məhsulları, içkilər və bütün məmulatları üzrə satışın dəyəri real ifadədə 2,6%, qeyri-ərzaq məhsulları üzrə isə 0,7% artıb.

Hesabat dövründə istehlakçıların pərakəndə ticarət şəbəkəsində xərclədiyi vəsaitin 49,7%-i ərzaq məhsulları, içki və bütün məmulatları, 18%-i toxuculuq məhsulları, geyim və ayaqqabı, 6,6%-i elektrik malları və mebel, 5,7%-i avtomobil yanacağı, 1,5%-i əczaçılıq və tibbi mallar, 0,8%-i kompüter, telekommunikasiya avadanlıqları və çap məhsulları, 17,7%-i isə digər qeyri-ərzaq məhsullarının alınmasına sərf olunub.

«Azərbaycan FETÖ və PKK ilə mübarizədə bizə dəstək verir»-səfir

«Türkiyə bu dəfə böyük mübarizəyə başlayıb. Türkiyə terrorla, xüsusilə FETÖ, PKK ilə mübarizə aparır. Bu məsələdə Azərbaycan Türkiyəyə dəstək verir. Buna görə təşəkkürümüzü bildiririk».

Bunu Türkiyənin Azərbaycandakı səfiri Erkan Özoral jurnalistlə görüşündə deyib.

O bildirib ki, Türkiyə bəzi hallarda terrorizmlə mübarizədə beynəlxalq arenadakı müttəfiqlərindən dəstək ala bilmir: «Bu da təəsüf doğurur. Hazırda terrorizmə dəstək verənlər sabah terrorun qurbanı olacaqlar. Terrorla mübarizə aparmaq lazımdır. «Mənə toxunurlar» deyib, kənarda dayanmaq olmaz. Hər kəs terrorla mübarizə aparmalıdır». («Report»).

Diplomat bildirib ki, Türkiyədə baş verən sonuncu terror aktı ilə bağlı dekabrın 14-də Türkiyənin Bakıdakı səfirliyində xatirə dəftəri açılacaq.

«Qaya Mətbuat Yayımı» MMC!

- **İstənilən qəzet və jurnallar həm də sərfəli qiymətə:**
- Əgər siz qəzet və jurnalların rahatlıqla evinizə və ya ofisinizə çatdırılmasını;

- Mətbuatı aldıqdan sonra abunə haqqını ödəmək və bu ödənişin formasını sərbəst seçmək hüququndan istifadə etmək;

- Tirajınızda lazım gəldikdə dəyişikliklər etmək;

Ön başlıcası ayda 26 dəfə nəşr olunan

«Yeni Müsavat» - 0.60 AZN

və bundan əlavə 2500 adda yerli

və xarici nəşrlər.

- Abunə yazılmaq üçün uzağa getmək lazım deyil.

Telefonla zəng etməyiniz kifayətdir:

Bakı şəh. 564-63-45; 598-35-22

- Respublikanın digər böyük şəhərlərinə də abunə qəbul olunur.

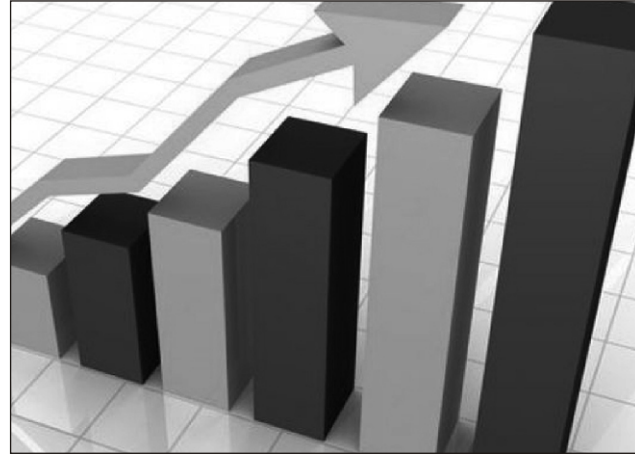
İllik inflyasiya 12%-i keçib

Bu ilin yanvar-noyabr aylarında Azərbaycanda istehlak məhsulları və xidmətlər 2015-ci ilin eyni dövrünə nisbətən 12,1% bahalaşmış.

Dövlət Statistika Komitəsindən verilən xəbərə görə, ərzaq məhsullarının qiymətləri 14,1%, qeyri-ərzaq məhsullarının qiymətləri 16,8%, əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlərin qiymətləri 5,6% artıb.

Bu ilin noyabr ayında oktyabra nisbətən istehlak məhsulları və xidmətlər 1,7%, o cümlədən ərzaq məhsulları 2,6%, qeyri-ərzaq məhsulları 1,9%, əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər isə 0,3% bahalaşmış.

Ay ərzində düyünün, unun, qarabaşaq yarmasının, peçenye və paxlavanın, makaron məmulatlarının, mal, qoyun və toyuq ətinin, balıq məhsullarının, kolbasa məmulatlarının, süd məhsulları, pendir və yumurtanın, kərə və bitki yağlarının, şəkər və şəkər tozunun, qəhvə, çay və kakaonun, spirtli içkilərin, armudun, narın, heyvanın, pomidorun, xiyarın qiymətlərində bahalaşma, bananın, almanın, limonun, naringinin,

xurmanın, şabalıdın, kələmin, göyərtinin, kökün, soğanın qiymətlərində isə ucuzlaşma müşahidə olunub. Digər ərzaq məhsullarının qiymətlərində ciddi dəyişikliklər baş verməyib.

Noyabrda oktyabr ayı ilə müqayisədə qeyri-ərzaq məhsullarından parçaların, geyim və ayaqqabıların, inşaat materiallarının, dərmənlərin, mebel və ev əşyalarının, zərgərlik məmulatlarının, xalça və digər döşəmə örtüklərinin, ev üçün toxuculuq məmulatlarının, şüşə məmulatları, yemək qabları və əşyalarının, meşəet cihazlarının, fərdi kompüterlərin, dəftərxana ləvazimatlarının, kitabların, minik avtomobilləri üçün ehtiyat hissələrinin qiymətlərində bahalaşma müşahidə olunub. Digər qeyri-ərzaq məhsullarının qiymətlərində ciddi dəyişikliklər baş verməyib.

FED-in dolların uçot dərəcəsinə artırması ehtimalı 100%-ə yaxındır

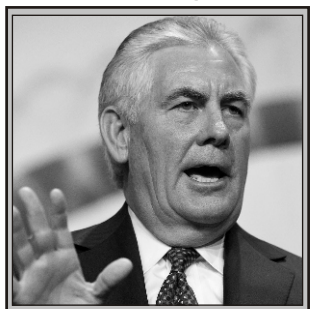
ABŞ dollarının indeksi (altı əsas valyutaya qarşı dinamikamı izləyən - red.) 0,5% zəifləyərək 101,01 səviyyəsinə düşüb. «APA -Economics» xəbər verir ki, buna səbəb avronun bahalaşmasıdır.

Avro bugünkü ticarət sessiyasında 0,7% bahalaşaraq 1,0633 dollar səviyyəsində ticarət olunur. Avronu bahalaşdıran amil Almaniyanın dövlət istiqrazlarının gəlirliliyinin artması və rəsmi Romanın xeyli müddətdir bir sıra çətinliklərlə üzlən İtaliyanın «Monte dei Paschi di Siena» bankına zəruri dəstəyi verməsinə hazır olmasıdır.

Dollar Yaponiya yeninə qarşı da dəyişməzdir - 1 dollar 115,25 yen səviyyəsindədir.

Sözsüz ki, bazar iştirakçılarının diqqəti bu gündən etibarən başlayan Federal Ehtiyatlar Sisteminin (Federal Reserve System, FED) iki günlük iclasına yönəlib. Bazar iştirakçıları hesab edir ki, iclasın yekununda 2017-ci ildə uçot dərəcəsinin artım tempinə işarə olunacaq. Bununla yanaşı, treydlər Donald Trampin prezident seçkilərindəki qələbəsinin FED-in inflyasiya və iqtisadi artımla bağlı proqnozunu dəyişib-dəyişmədiyini bilmək istəyir.

«FedWatch» proqramının məlumatlarına əsasən, FED-in bu il üzrə son iclasında uçot dərəcəsinin artırılması ehtimalı 97%-dir.

ABŞ dövlət katibi biznesmen oldu

ABS-in yeni seçilmiş prezidenti Donald Tramp yeni dövlət katibinin adını açıqlayıb. «RIA Novosti»-nin verdiyi məlumata görə, D.Tramp iri neft şirkəti «Exxonmobil»-in rəhbəri Reks Tillersonu Birləşmiş Ştatların dövlət katibi postuna seçdiyini deyib.

Daha 26 dövlət əmlakı özəlləşdirildi

Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi dünən dövlət mülkiyyətində olan əmlakların özəlləşdirilməsi üzrə növbəti hərrac keçirib.

Hərracda ümumilikdə 26 dövlət əmlakı olmaqla, 7 kiçik dövlət müəssisə və obyekt, 7 istifadəsiz qeyri-yaşayış sahəsi və 11 nəqliyyat vasitəsi və 1 yarımqıç tikili özəlləşdirilib. Budəfəki özəlləşdirmədən dövlət büdcəsinə 4,3 mln. manat vəsaitin köçürülməsi təmin ediləcək.

Hərracda özəlləşdirilmiş kiçik dövlət müəssisələrinin 1-i Bakıda, 3-ü Gəncədə, 2-si Şəkildə, 1-i Zaqatalada, qeyri-yaşayış sahələrinin 2-si paytaxtda, 2-si Sumqayıtda, 2-si Göyçayda, 1-i Ağdaşda, 1 yarımqıç tikili isə Füzulidə yerləşir. Hərracda paytaxtın Səbail rayonunda yerləşən 59 saylı mağaza 60 min manata, Gəncə şəhərində yerləşən 65 saylı və 39 saylı mağazalar müvafiq olaraq 55 min və 40 min manata özəlləşdirilib.

«Şərurlu İsfəndiyar» ona 3 milyon «atan» şəxsi bağışlayıb

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə dələduzluqda təqsirləndirilən Asif Pirvəliyevin cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi davam etdirilib.

APA-nın xəbərinə görə, hakim Azad Məcidovun sədrliyi ilə keçirilən prosesdə zərərçəkmiş iş adamı «Şərurlu İsfəndiyar» kimi tanınan İsfəndiyar Axundovun nümayəndəsi vəkil Bəhruz Bayramov bildirib ki, təqsirləndirilən şəxsə qarşı hər hansı şikayət və tələbləri yoxdur.

O, A. Pirvəliyevin bağışlandığını deyərək, bununla bağlı məhkəməyə ərizə təqdim edib.

Məhkəmə Kollegiyası ərizəni qəbul edib.

Qeyd edək ki, təqsirləndirilən şəxs iş adamı İsfəndiyar Axundovun sahibi olduğu «Stil» MMC və «Şaiq» MTK-ya ümumilikdə 3 milyon manatlıq ziyan vurmaqda təqsirləndirilib.

Xəbər verdiyimiz kimi, virtualaz.org və haqqın.az saytlarının baş redaktoru Eynulla Fətullayev erməni jurnalist Süzan Caginyanı işə götürüb. Musavat.com-a geniş müsahibəsində E.Fətullayev bu haqda danışdı. Amma sözügedən xəbərdən dərhal sonra sosial şəbəkədə ona etirazlar da gəlməyə başlayıb və erməni ilə çalışmasını tənqid ediblər. Baş redaktor isə buna cavab olaraq deyib ki, bu, əslində ermənilərin Azərbaycanın daxilində, bizim qanunlar çərçivəsində yaşamasını sübut edəcək bir eksperimentdir. Erməni jurnalist haqqın.az saytında Ermənistan siyasətini daxildən təhlil edərək, ermənilərə ciddi zərbə vuraçaq. Artıq bununla bağlı Ermənistanda ona qarşı etirazlar da başlandı. Bunu da E.Fətullayev müsahibəsində deyib.

Amma xəbər yayıldıqdan sonra buna sət etiraz edənlərdən biri Qarabağ Azadlıq Təşkilatının (QAT) sədri Akif Nağı olub. A.Nağı öncə sosial şəbəkədə aşağıdakı statusu yazıb: "Mənə xəbər çatdı ki, Eynulla Fətullayev "məşhur erməni jurnalisti" Suzan Çağinyanı redaksiyasında işə götürüb və sübut eləməyə çalışır ki, guya çox böyük iş görüb. Əslində çox böyük qələt eləyib, başını da daşa döyüb. Eynulla Mirçəfər Bağirovdan ağıllı və hökmlü olacaqmı ki, erməni yanında saxlasın, ondan istifadə etsin. O olayı hamınız bilirsiniz".

Akif Nağı həmçinin qeyd edib ki, haqqın.az saytının baş redaktoru Eynulla Fətullayev ermənilərə qucaq açır: "Eynullaya sözümlü qısa deyirəm; erməni qancığını rədd edirsən gedir. Sənə 2 gün vaxt verirəm. İstəsən, özün də onun dalınca gedə bilərsən".

Bu statusa dərhal cavab verən E.Fətullayev də sət sözlərdən istifadə edib: "Bir məmura xəbərdarlıq!!! Mən Akif Nağı kimi düdüyə cavab verməyəcəm. Cavabım sənə olacaq. Özünü yığışdır, sənə 2 gün vaxt verirəm.

Yoxsa açıq hücumu keçəcəm sənə qarşı. İtini yığışdır!!!"

"Yeni Müsavat"a açıqlamasında E.Fətullayev son durumu təhlil etdi. Dedi ki, A.Nağı ona "iki gün vaxt verəcək" adam deyil. **Onun sözlərinə görə, QAT sədrinin sözləri heç bir əhəmiyyət daşımır:** "Mən özümə, Azərbaycan dövlətinin böyüklüyünə, ölkədəki kriminogen duruma əmin olmasaydım, erməni jurnalisti işə dəvət etməzdim. Bəzən milçək vızıltısı belə bəzi səslərdən daha şərəflidir. Bu adamların ağı evvəlki zamanlara gedib. İndi Azərbaycanda fərqli zamandır. Düşünürəm ki, kimlərsə evvəlki qaydada redaksiya qabağına gəlsin, etiraz etsin, ümumən belə hallara yol verilsin. Dünya da dəyişir. Biz artıq fərqli dünyada yaşayırıq. Digər tərəfdən, Akif Nağı kimdir ki? Yasir Ərəfat, Mahmud Abbas belə bir bəyanatla çıxış etməyirdi, bir az narahat olardım. Amma Akif Nağı çıxış etdi, yaxud Ağcabədinin kənd bələdiyyəsinin sədri çıxış etdi, mənim üçün heç bir fərqi yoxdur".

E.Fətullayev eyni za-

Eynulla Fətullayevlə QAT sədri arasında erməni jurnalist davası

QAT sədrini polisə çağırdılar, baş redaktor isə məchul bir məmura 2 gün vaxt verdi

Sonra mənə yazılı şəkildə xəbərdarlıq etdilər və sərbəst buraxdılar".

□ **Sevinc TELMANQIZI**

Eynulla Fətullayev

Akif Nağı

manda bildirdi ki, ümumən Qarabağ Azadlıq Təşkilatının adı da çox gülmeçlidir. Onun sözlərinə görə, A.Nağı bu haqda düşünsə daha yaxşı olar. Müsahibimiz statusunda yazdığı kimi, kimə 2 gün vaxt verməsini isə açıqlamadı: "Mən öz sözümlü yazdım. O sözün müəllifi də öz payını götürdü. Əsas odur ki, mən öz mesajımı ona yolladım".

Akif Nağı isə Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsinə çağırılmasının səbəblərini ölkə.az-a açıqlayıb: "Haqqın.az saytının baş redaktoru Eynulla Fətullayevin erməni jurnalist Suzan Ca-

ginyanı işə götürməsi ilə bağlı QAT-ın sət açıqlaması olmuşdu. Bu açıqlama ilə əlaqədar mənə Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsinə çağırıldılar. Mənə Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsinin rəis müavini Səhlab Bağirov qəbul etdi. Qəbulda Səhlab Bağirovdan başqa digər dövlət qurumlarının nümayəndələri də iştirak edirdi. Səhlab Bağirov və görüşdə iştirak edən digər şəxslər mənə dövlətin mövqeyini çatdırdılar. Bildirdilər ki, bu, dövlət səviyyəsində aparılan bir siyasətdir. Bunun müsbət cəhətləri var. Mən də öz mövqeyimi əsaslandırdım.

Tanınmış hakimnin beyninə qan sızıb

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hakimi Ənvər Seyidovun beyninə qan sızdığı barədə məlumat yayılıb.

Lent.az-ın məhkəmədən əldə etdiyi məlumata görə, o, hazırda Mərkəzi Neftçilər Xəstəxanasının reanimasiya şöbəsindədir.

Mərkəzi Neftçilər Xəstəxanasından faktı təsdiqləyiblər. Bildiriblər ki, Ənvər Seyidovun həyatına təhlükə qalmayıb və səhhətində irəliləyişlər var. Məlumata görə, Bakı şəhər sakini, 1949-cu il təvəllüdü Seyidov Ənvər Cümşüd oğlu xəstəxanaya hipertoniya kriz, ürək çatışmazlığı və beyin qan dövranının keçiriciliyinin pozulması diaqnozu ilə daxil olub. Dərhal təcili və təcili yardım tibbi yardım tədbirləri həyata keçirilib, eləcə də digər təcrübəli həkimlər xəstənin müalicəsinə cəlb edilib. Hazırda Ə.Seyidovun həyatı üçün təhlükə yoxdur və müalicəsi bir neçə gün reanimasiya şöbəsində davam etdiriləcək.

Ənvər Seyidov

49 yaşlı məhbus qəfil öldü

Azərbaycanda daha bir məhbus dünyasını dəyişib.

APA-nın məlumatına görə, hadisə Ədliyyə Nazirliyi Penitensiar Xidmətin 6 sayılı cəzaçəkmə müəssisəsində qeydə alınıb. Orada cəza çəkən məhbus, 1967-ci il təvəllüdü Əlişah Əliş oğlu Məlikov qəfildən vəfat edib. Ölümün səbəblərini müəyyənləşdirmək üçün ekspertiza təyin olunub.

Sevda Həsənova ANS TV-dən

danışdı: "Allahdan ümid üzülməz.."

ANS televiziyasının proqramlar departamentinin direktoru Sevda Həsənova musavat.com-a danışdı. O, ANS TV-nin fəaliyyətinin bərpasına ümid etdiyini dilə gətirib.

- Sevda xanım, ANS-ə gəlişinizi necə xatırlayırsınız?
- 1994-cü ilin may ayında ANS ÇM radiostansiyası fəaliyyətə başlayanda bacımın rəfiqəsi orda çalışmağa başlamışdı. Bacım mənə də təklif etdi ki, ANS-i yaradılar radio açıqlar, bəlkə orda özünü sınayasın. İyunun 7-si idi. Məni apardı ANS ÇM-ə, Vahid Mustafayev müsahibə apardı mənimlə, səsimin radioya uyğun gəlib-gəlmədiyini yoxladılar. Sınaq müddətim başladı, ay

yarım gecə-gündüz ANS ÇM-də çalışdım və nəhayət, işə qəbul olundum. Əmək kitabçamda yazıldığına görə 22 iyul 1994-cü ildən ANS-də rəsmi fəaliyyətə başladım.

- ANS sizin üçün nədir?

- ANS mənim üçün ikinci Vətəndir, ocaqdır, müqəddəsdir, hər şeydir!

- Başqa bir televiziya və ya mətbuat orqanında çalışmağı düşünürsünüz mü?

- Ağılımdan belə keçirmirəm...

- ANS-in yenidən fəaliyyətə başlamasını gözləyirsinizmi?

- Təbii ki... Allahdan ümid üzülməz...

- Dəfələrlə ANS-in bağlanması gündəmə gəldi və ANS

bunlara qalib gələ bildi. Bu dəfə niyə alınmadı?

- 10 il əvvəl də məmurlar ANS-i bağlayanda prezident İlham Əliyev bizə dəstək göstərdi. İnanıram ki, bu

dəfə də cənab prezident humanistlik nümayiş etdirərək, bizə yardım əlini uzadacaq.

- Sizcə, ANS-in əleyhinə çalşan qüvvələr varmı?

- Olmasaydı, fəaliyyətimiz dayandırılardı, sizcə? Yəqin ki, var, amma ünvanı belli deyil mənə.

- Telekanalın fəaliyyət göstərmədiyi bu müddət nə qədər maddi itki deməkdir?

- Bu rəqəmi mühasibatlıq verə bilirdi. Kommersiya sirri olduğu üçün yəqin heç mənə də məlumat verməzlər. Lakin təsəvvür etmək mümkündür ki, iri media holdinqinin işləməməsi şirkətə nə qədər ziyan vurur.

- ANS-çilər arasında hazırda əhval-ruhiyyə necədir?

- 26 noyabr ANS-in ilk efir günü kimi qeyd edilir. Bu il bizim 25 yaşımız tamam oldu. Həmişəki kimi hamımız bir yerə toplaşdıq bu günü qeyd etdik. Orda hamının gözlərində ümid qığılcımı gördüm. Hamı evvəlki kimiydi - mehriban, səmimi, gülərlü, hay-küylü...

- Onlar kanalın açılmasını gözləyirlər, yoxsa getməyi düşünürlər?

- Gedənlər də var, qalanlar da. Gedənlər də getdikləri iş yerlərində rəhbərliyi xəbərdar ediblər ki, ANS açılan günü ANS-ə qayıdacaq. Hamı ümid edir ki, prezident İlham Əliyev ANS-in mavi ekrana qayıdıb xalqımıza qulluğunu davam etdirməsinə kömək edəcək.

□ **Nərgiz LİFTİYEVA**

2016-cı ilin əsas hadisələri-aprel savaşı, bahalaşma və dözümlü xalq...

2016-cı ilin başa çatmasına sayılı günlər qalıb. Bu il ölkəmizdə kifayət qədər ciddi hadisələrin baş verdiyi il kimi tarixə keçir. Ölkə daxilində çoxsaylı proseslər cərəyan etdi ki, onların içərisindən hansının ilin hadisəsi olduğunu müəyyən etmək bir qədər çətindir. Amma bununla belə, onlardan ən önəmli olanı qeyd etmək olar.

Öncəliklə apreldə baş verən 4 günlük müharibəni xatırladaq. 2-5 aprel aralığında baş verən döyüşlərdə Azərbaycan ordusu düşməne sarsıdıcı zərbə vurdu, ermənilər pərən-pərən oldular.

İqtisadi böhranın yaratdığı çətinliklərə, eləcə də, qaz və işığın qiymətinin artmasına, manatın sürətlə dəyərdən düşməsinə baxmayaraq, xalqımızın dözümlü və səbir nümayiş etdirməsi buna sübut kimi göstərilir.

Sərdar Cəlaloğlu: "Bu, Azərbaycan xalqının dözümlülüüyü deyil, taleyi ilə barışmasıdır"

İkinci yaddaqalan hadisə isə il ərzində neftin qiymətinin kəskin şəkildə aşağı düşməsi, qaz və işığın qiymətinin qaldırılması oldu.

Üçüncü hadisə kimi isə... Azərbaycan xalqı göstərilir.

Hərbi ekspert Üzeyir Cəfərov bildirdi ki, aprel savaşı ilin bir nömrəli hadisəsi olmalıdır: "Azərbaycanın əsas problemi Dağlıq Qarabağ olduğuna görə apreldə baş verən döyüşlər nəticəsində ordumuzun şanlı

Fikrət Yusifov: "1995-ci ildən sonra ölkə iqtisadiyyatında baş verən azalmanı ilin hadisəsi kimi dəyərləndirmək lazımdır"

əsgər və zabitlərinin dünyaya verdiyi mesaj ilin bir nömrəli hadisəsi olmalıdır. Başqa bir hadisə görmürəm və fərqləndirə bilmirəm. Azərbaycanın yeganə arzusu ərazi bütövlüyünün təmin edilməsidir. O istiqamətdə Azərbaycan əsgərləri üzərlərinə düşən işləri Bəzən çox təəssüflənirəm ki, hərbiçilərimiz istədiyimiz tərzdə təbliğ olunmurlar. Nə yaxşı sosial şəbəkələr var. Televiziyalar bu missiyanı gecə-gündüz təbliğ etməlidirlər. Azərbaycan əsgəri ən yüksək hörmətə və diqqətə layiq olmalıdır. Aprel hadisələri onu göstərdi ki, siyasətçilər və diplomatların 20 ildən çoxdur etdiklərini Azərbaycan ordusu bir neçə saatın içərisində etdi. Təəssüflər olsun ki, son-

radan bizə qarşı çirkin oyunlar oynanıldı. Aprel hadisələri 8 aydan çoxdur baş verib, amma təəssüf ki, məsələlər öz həllini hələ də tapmayıb. O qədər də bədgüman deyiləm. Qanlı alınmış ərazilər tarixdə də görünməyib ki, danışıqlar yolu ilə geri qaytarılsın. Bu baxımdan, inanıram ki, Azərbaycan ordusu bu missiyanı uğurla yerinə yetirəcək".

İqtisadçı alim Fikrət Yusifov son 21 ildə Azərbaycan iqtisadiyyatında bu il baş verənlərin ilin hadisəsi olması ilə razılaşır: "Bütövlükdə 1995-ci ildən sonra ölkə iqtisadiyyatında ilk dəfə baş verən azalmanı ilin hadisəsi kimi dəyərləndirmək lazımdır. Qazın və elektrik enerjisinin qiymətlərində baş verən son artımlar isə iqtisadi tənə-

Üzeyir Cəfərov: "Apreldə baş verənlərin ilin bir nömrəli hadisəsi olmalıdır"

zülün nəticəsi kimi qiymətləndirilməlidir. Ölkəyə böyük neft pullarının gəlməyə başladığı 2008-ci ildən sonra iqtisadiyyatda ilk dəfə idi ki, rəsmi geriləmə qeydə alındı və ölkənin tədiyyə balans 2005-ci ildən sonra ilk dəfə idi ki, kəsrlə formalaşdı. Neft gəlirlərinin bir neçə dəfə azalması, iqtisadi aktivliyə kifayət qədər mənfi təsir edə bildi. Ən böyük geriləmə tikinti sektorunda baş verdi. Aydın olmayan səbəblərdən qeyri-neft sektorundan ixracın həcmi də kəskin şəkildə azaldı. Bank sektorunda ciddi problemlər yaşandı. Ondan artıq bankın fəaliyyətinə xitam verildi. Manatın 2015-ci ildə baş vermiş iki kəskin devalvasiyasından sonra banklardan xarici valyutada kredit götürən vətəndaşlar daha ağır duruma üz-üzə qaldılar. Real olaraq bank sistemi iflic olma həddinə gəlib çatdı. Bir qədər öncə isə enerji sektorunun qiymətləri artırıldı. Bütün bunlar dünyada baş verən iqtisadi böhranın Azərbaycanı da tələfə bildiyi fəsadlardır. Son bir ildə Azərbaycan hökuməti ölkə iqtisadiyyatının mövcud durumdan çıxmasını təmin edə biləcək bir çox qərarlar qəbul edib. Bu qərarların icrası normal təmin ediləcəyi halda, yaxın bir neçə il ərzində mövcud durumun aradan qaldırılması mümkündür.

Bunun üçün bütün səylər bir araya gətirilməli və ən azından yaxın bir il ərzində dövlət xərcləmələrində ciddi qənaət rejimləri tətbiq etmək yolu ilə maliyyə bazarında sabitliyin yaradılmasına nail olunmalıdır. Valyuta bazarı tam nəzarətə götürülməli və buradakı özbaşınalıqlar son qoyulmalıdır. İş adamının qarşısında əngəl yaradan hər hansı bir məmur isə ən sərt formada cəzalandırılmalıdır".

ADP sədri Sərdar Cəlaloğlu hesab edir ki, bu, Azərbaycan xalqının dözümlülüüyü deyil, taleyi ilə barışmasıdır: "Dözümlü başqa anlayışdır. Şüurlü şəkildə insan bir şeyi görür və düşünür ki, bu addımı atmamalıdır. Dözümlülük demokratiyanın ən yüksək göstəricilərindən biridir. İnsan ədalətsizliyə dözsürsə, bu, sadəcə olaraq, gücsüzlükdür. 2017-ci il bütün dünyada təhlükəli il kimi qələmə verilir. Hətta üçüncü dünya müharibəsinin başlanacağı il kimi görünür. Azərbaycana gəldikdə, üzümüzə gələn il özündən qaynaqlanan problemlərlə birlikdə ölkəmiz üçün daha çətin il olacaq. Düşünürəm ki, 2017-ci ildə xalqımız bugünkü "dözümlü" davam etdirməyəcək".

□ **Cavanşir ABBASLI**

Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin reket jurnalistlərə qarşı keçirdiyi əməliyyatlar maraqlı mənzərəni üzə çıxarıb. Ötən gün son dərəcə sensasion açıqlamalar verən Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin rəisi Mədət Quliyev deyib ki, həmin jurnalistlər müəyyən vəzifəli adamlar, onların övladları ilə bağlı qeyri-qanuni videoçəkilişlər aparıblar və bununla əlaqədar pul tələb ediblər.

Bu son dərəcə sensasion açıqlamadan bir müddət öncə, daha dəqiqi, bu ilin iyununda MTN-in keçmiş zabiti Ərəstun Oruçlu mətbuata müsahibəsində demişdi ki, Eldar Mahmudovun rəhbərlik etdiyi quldur dəstəsi təkcə sahibkarları soyub-talamayıb, eyni zamanda ölkənin tanınmış şəxsləri barədə şantaj xarakterli videomateriallər toplayıb. Ə.Oruçlu bildirmişdi ki, Eldar Mahmudovun qruplaşmasının əlində tanınmış və imkanlı şəxsləri, ictimai fəalları və digərlərini şantaj etmək üçün gizli çəkilişlər var və konkret rəqəm də açıqlamışdı: 2800 seks video CD-ləri. Yeni iddia etmək olar ki, bu seks videoları elə E.Mahmudovun əlində saxladığı şantaj materialları da ola bilər.

Keçmiş MTN polkovniki İlham İsmayıl "Yeni Müsavat"a açıqlamasında deyib ki, şantaj videolarının sırf pul qazanmaq üçün çəkildiyinə şübhə etmir: "Hakimiyyət üçün 2800 videodan 3-4-ü maraqlıdır, yerdə qalanları elə də əhəmiyyətli deyil. Nə olacaq həmin videolar-

da? Kiminsə uşağı hansısa bir yerdə kef edir, vəssalam. Mümkündür ki, 3-4 videoda yüksək vəzifəli şəxs var və bu kifayət qədər böyük kompromatdır, qalanları isə maraqlı deyil. Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti sədrinin elə açıqlamasından da hiss olunur ki, tutulanlar pul qazanmaq üçün şantajla məşğul olublar. Proses bu məsələlərin açılmağa doğru getdiyini söyləməyə əsas verir. Əllərində həmin videoları saxlayanlar da bilir ki, bundan o yana gizli çəkdiyi videolar elə də əhəmiyyət daşımayacaq. Yeni fərdlərin şantajı maraqlı deyil. Hansısa nazirin oğlunun və ya digər bir yaxınının seks videosunun olması bilinmə nə dəyisəcək ki? Yeni cəmiyyət üçün də belə videoların maraqlı olması uzağı 1 gündür, növbəti gün keçib gedəcək. Əllərində rezonans doğura biləcək 3-4 video ola bilər".

"Həmin videoların rezonans doğurmasını şərtləndirən hansı məqamlar ola bilər" sualına İ.İsmayılın cavabı belə oldu: "Baxır o videolarda he-

Eldar Mahmudovun əlindəki 2800 seks videoları ələ keçdi - iddia

İlham İsmayıl: "Hakimiyyət üçün 2800 videodan 3-4-ü maraqlıdır, yerdə qalanları elə də əhəmiyyətli deyil"

Eldar Mahmudov

dəfədə kimdir. Hər kəsin bir çəkisi var. Elə şəxs ola bilər ki, onun siyasi çəkisi var. Elə şəxs də ola bilər ki, nüfuz çəkisi var, cəmiyyətdə tanınır. Bu mənə-

dov tutulmursa, bəlkə əlində elə videolar var ki, hələ ki onların yayılmasından çəkinirlər. Bu günə qədər Eldar Mahmudov həbs edilməyib, çox rahatdırsa, deməli, ortada çəkinəcək bir şeylər var. Bu da bir müddət ola bilər. Sonra nə baş verəcəyini proqnozlaşdırmaq çətindir".

İ.İsmayıl Eldar Mahmudovun reket mətbuatından istifadəsinin səbəbinə də aydınlıq gətirdi: "Məqsəd lap əvvəldən kimisə "verbovat" edib dövlətə işlətmək, dövlətin təhlükəsizliyini təmin etmək olmayıb. Kompromateriallar yalnız və yalnız pul almaq, varlanmaq, rüşvət, korrupsiya əlaqələrini

genişləndirməyə vasitə olub. Reket mətbuatından "verbovat" üçün yox, yalnız pul qazanmaq üçün istifadə ediblər. Bu videoları çəkən reket jurnalistlər və keçmiş MTN əməkdaşları pul qazanıblar".

İ.İsmayıl deyir ki, reket jurnalistlərinin həbsi keçmiş MTN rəhbərliyinin həbsinə yol açdı: "Keçmiş MTN işçisi ilə reket jurnalistin xarakterindəki möhkəmlilik eyni deyil. Həqiqətən də istintaqa kiməsə çıxmaq lazımdırsa, buna gedəcəklər. İstintaqa maraqlı deyilsə, üstündən keçəcəklər. Özləri üçün biləcəklər, amma maraqlı olmadıqda üstündən keçəcəklər".

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV**

Tarif Şurasının qazın və elektrik enerjisinin qiymətlərini bahalaşdırması ölkədə sosial gərginliyi tətikləyən faktora çevrilib. Ortada sosial narazılığın ifadə olunan hansısa hərəkətlənmə, etirazlar olmasa da Tarif Şurasının qərarının narahatlıq yaratdığına hakimiyyət deputatları belə dilə gətirirlər. Yayılan xəbərlərə görə, prezident İlham Əliyevin yanvarın birinci yarısı keçirəcəyi müşavirədə Nazirlər Kabinetini buraxacağı gözlənilir. Məlumatlara görə, yeni formalaşdırılacaq Nazirlər Kabinetində köhnələrin əksəriyyəti, hətta bir neçə "açar" nazirlər yer almaya bilər.

Prezidentin bu yaxınlarda imzaladığı Milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın əsas sektorları üzrə strateji "yol xəritələri"ndə nəzərdə tutulan islahatların məhz yeni Nazirlər Kabinetini-yeni kadrlarla həyata keçirilməsi planı var. Xəbərlərə qeyd edilir ki, Nazirlər Kabinetini buraxılacağı halda fevralda 82 yaşlı tamam olacaq Artur Rasi-Zadə yenidən baş nazir təyin edilməyəcək. Eyni zamanda bir sıra struktur islahatları da məhz bu zaman gerçəkləşdiriləcək. Belə ki, bir-birini təkrarlayan hökumət qurumlarının bəzilərinə ləğv edəcəyi, bəzilərinin isə birləşdiriləcəyi deyilir.

Struktur islahatlarının anonsunu bir həftə öncə Milli Məclisin plenar iclasında 2017-ci ilin dövlət büdcəsinin müzakirəsi zamanı çıxışında YAP icra katibinin müavini, deputat Siyavuş Novruzov da verib. S.Novruzov deyib ki, artıq strukturlar ləğv olunmalı, onlara yönələn vəsait digər sahələrə xərclənməlidir. Bundan əlavə, oxşar strukturlar birləşdiril-

məlidir: "Struktur islahatları sonrakı mərhələlərdə də davam edəcək. Xərclərin optimallaşdırılması və idarəetmə aparatının sadələşdirilməsi hökumətin prioritetlərinə daxildir".

Onu da qeyd edək ki, Tarif Şurasının qərarının ya ləğvi, ya da əhaliyə köhnə qiymətlərlə nəzərdə tutulan limitin miqdarının artırılması üçün bir sıra siyasi, ictimai qüvvələr, iqtisadçılar, siyasətçilər hakimiyyətə müraciətlər ünvanlayıblar. Bunlardan biri də **Yeni AXCP-nin sədri Razi Nurullayev** olub. R.Nurullayev "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, əgər prezident Tarif Şurasının qərarı ilə bağlı sözügedən addımlardan birini atsa, bu, hər kəs tərəfindən müsbət qarşılanacaq. Xalq həm belə bir qərarı, həm də yarıtmaz hökumətin buraxılması barədə qərarın verilməsini, yeni həqiqi islahatçı komandanın hökumətə gətirilməsini gözləyir: "Öncə deyim ki, mən və partiyamız

Yanvarda Nazirlər Kabinetini buraxıla bilər

Yeni ilin ilk ayında sürprizlər gözlənilir; məlumatlara görə, yeni formalaşdırılacaq Nazirlər Kabinetində hətta bir neçə "açar" nazirlər yer almaya bilər

prezidenti Tarif Şurasının qərarına yenidən baxmağa və xalqın mənafeyinə uyğun düzəlişləri etməyə çağırıb. Eyni zamanda bir-birini təkrarlayan dövlət qurumlarının da ləğv edilməsini təklif etmiş və təklif-

da dərc edilib. İndi bütün bu addımların hamısının atılacağına o qədər inanmasam da, reallaşsa yaxşı olar.

Hökumət sosial öhdəliklərini yerinə yetirmək üçün dotasiyalardan canını qurtarmalıdır. "Azərişiq", "Azərqaz", "Azərişiq" və digər bu kimi dövlət qurumları sərmayə sərf edirlər. Hökumət bunu edə bilmir artıq. Onlardan kəsib sosial öhdəliklərini yerinə yetirmək və bəzi əmək haqlarında artım etmək niyyətindədir. Onun üçün də Tarif Şurasının qərarının ləğv edilməsi optimal variant deyildir. Ən yaxşısı, işiq və qaza qoyulan limitlərin artırılmasına ümid etmək olar.

Komandaya yeni kadrların cəlb edilməsi isə təbii ki, olacaq. Amma hələdici vəzifələr yenə də köhnə qvardiyanın əlinə qala bilər".

Qeyd edək ki, Nazirlər Kabinetinin tərkibinə baş nazir və 6 müavini, 20 nazir, 9 komitə sədri, 4 Dövlət Agentliyi rəhbəri, Dövlət Qulluğu Məsələləri üzrə Komissiyasının sədri, Dövlət Deniz Administrasiyasının rəisi, Dövlət Mülki Aviasiya Administrasiyasının direktoru, Dövlət Miqrasiya Xidmətinin rəisi, Dövlət Sərhəd Xidmətinin rəisi, Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin rəisi, Milli Arxiv İdarəsinin rəisi daxildir.

□ **Etibar SEYİDAĞA**

Xaricdəki 40 milyardımız...

Vahid Əhmədov: "Xaricdəki ehtiyatların ölkəyə gətirilməsi üçün dövlət başçısının müvafiq qərarı olmalıdır"

Rusiya iqtisadiyyatını gələn il çətin sınaq gözləyir. Ölkənin Ehtiyat Fondu 2017-ci ildə tamamilə istifadə ediləcək. Bu barədə Rusiya Hesablama Palatasının sədri Tatyana Qolikova "Oqonyek" jurnalına verdiyi müsahibəsində bildirib.

T.Qolikova bildirib ki, 2017-ci ildə Ehtiyat Fondu tamamilə istifadə ediləcək və hökumət Milli Rifah Fondunun vəsaitinin istifadəsinə başlayacaq.

Hesablama Palatası rəhbərinin fikrincə, Nazirlər Kabinetini yeni ehtiyat yaratmalı və 2017-ci ildə əvvəlki kimi iqtisadiyyatın yüksəldilməsinə vəsaitə olan avtomobil sənayesinə, kənd təsərrüfatı maşınqayırmasına və digər sahələrə dəstək göstərməlidir.

Tatyana Qolikova bildirib ki, artıq indidən vəsait axtarmaq lazımdır, çünki bu ehtiyatlar olmadan vəziyyətə operativ reaksiya göstərmək və ilin əvvəlindən maliyyə dəstəyini təmin etmək imkanı olmayacaq.

Xatırladaq ki, eyni vəziyyət Azərbaycan üçün də keçərlidir. Ölkənin valyuta ehtiyatları azalmağa doğru gedir. Belə bir məqamda ölkənin xaricdə saxlanılan valyuta ehtiyatlarının ölkəyə gətirilməsi gündəmə gəlir.

Milli Məclisin deputatı Vahid Əhmədov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında artıq buna ehtiyac yarandığını bildirdi: "Ölkədə təxminən 40 milyarda yaxın valyuta ehtiyatı var, Mərkəzi Bankda və Neft Fondunda saxlanılır. Xaricdəki ehtiyatların ölkəyə gətirilməsi üçün isə dövlət başçısının müvafiq qərarı olmalıdır. Xüsusilə də bank sisteminin sağlamlaşdırılması üçün müəyyən qədər vəsaitə ehtiyac var. O vəsait xərclənmərsə, müəyyən problemlər həllini tapmış olar".

Gələn il üçün dövlətin təxminən 1 milyard dollara yaxın xarici borc öhdəliyinin icra edilməsinə gəlincə, V. Əhmədov bildirdi ki, bunun üçün büdcədə vəsait nəzərdə tutulub: "Xarici borcun ödənilməsi üçün büdcədə vəsait nəzərdə tutulub. Lakin bununla bağlı da müəyyən problemlər var. Milli Məclisdə müzakirələr zamanı da biz bu məsələyə toxunuruq. Ölkənin xarici borcu hazırda ümumdaxili məhsulun 20 faizini təşkil edir. Lakin bu, digər ölkələrlə müqayisədə o qədər də çox deyil. Elə ölkə var ki, elə ÜDM qədər də xarici borcu var. Bu da problemidir. Mən hesab edirəm ki, xarici borc nə qədər az olsa, bir o qədər müsbət haldır. Ümumiyyətlə, ölkənin borclarının qaytarılması üçün 20-30 milyard manat vəsait lazımdır. Ola bilər ki, bunun üçün xaricdəki vəsaitlərdən bir qismi gətirilsin və ondan istifadə edilsin".

İqtisadçı ekspert Rəşad Həsənov isə "Yeni Müsavat"a açıqlamasında hökumətin bu addımı atmamaqda qərarlı olduğunu diqqətə çatdırdı: "Bu günə qədər hökumətin nümayiş etdirdiyi mövqeyə diqqət yetirərkən deyilərik ki, əslində rezervlərin Azərbaycana gətirilməsi məsələsi demək olar ki, hazırda gündəmdə deyil. O baxımdan ki, hökumət bu günə qədər zərurət yarandığı halda belə bu istiqamətdə hər hansı addım atmayıb. Son büdcə müzakirələri də onu göstərdi ki, Neft Fondu aktivlərinin azalmasının qarşısını almaq üçün əllərindən gələni edirlər. Bu baxımdan, düşünürəm ki, gələn il fond rezervləri ölkəyə gətiriləcək. Böyük ehtimalla bu

Vahid Əhmədov

istiqamətdə addım atılmayacaq".

Ekspertin sözlərinə görə, hökumətin global maliyyə institutlarından borclarına gedişməsi ehtimalı daha yüksəkdir: "Hazırda bu proses gedir. 2017-ci ildə borcların daha da dərinləşəcək. Xüsusən də strateji islahatlarla bağlı Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı, Beynəlxalq Valyuta Fondu və Dünya Bankı ilə danışıqlar gedir. Çox güman ki, borcların yükü artırıla bilər. Təbii ki, əvvəlki dövrlərdə olduğu kimi, bu gün də biz təklif edirik ki, hazırkı situasiyada ehtiyatların bir qismi, təxminən 5 milyard manat ölkəyə gətir-

lən banklarda yerləşdirilsin. Bu yolla həm ölkədəki valyuta tələbinin bir qismini qarşılaymaq olar, həm də məzənnədə sabitliyə müəyyən qədər nail olmaq olar. Eyni zamanda bununla yerli bankların ucuz maliyyə vəsaitlərinə çıxışını təmin etmək mümkündür. Çünki banklar bahalı borclandıqda kredit siyasəti də bahalı olur. Bundan əlavə də, iqtisadiyyata kredit qoyuluşlarının həcmi artırmaq olar ki, bu da hazırda passivlik müşahidə olunan iqtisadi mühitdə aktivliyin yüksəlməsinə səbəb ola bilər. Aktivlərin ölkəyə gətirilməsi bu istiqamətlərin hər birinə müsbət təsir edə bilər. Hökumət isə bu

məsələdə mühafizəkar mövqə nümayiş etdirir. Düşünürəm ki, proses 2017-ci ildə də davam edəcək. Ancaq nə zamansa Neft Fondunun vəsaitlərinin ölkəyə gətirilməsi prosesi baş tutsa, o zaman prosesdə şəffaflıq əsas məsələ olacaq. Çünki prosesə ictimai nəzarət təmin edilməyəcəksə, şəffaflıq gözlənməyəcəksə, çox qısa müddətə bu vəsaitlər qeyri-leqal valyuta dövriyyəsinin, ölkəyə qeyri-leqal valyuta axınının və korrupsiyanın predmetinə çevrilə bilər".

Rəşad Həsənovun sözlərinə görə, xaricdə saxlanılan valyuta ehtiyatlarının likvidliyi də əlavə bir müzakirə predmetidir: "Hazırda Neft Fondunun vəsaitləri 35 milyarddan bir qədər artıqdır. Bu vəsaitlərin demək olar ki, hamısı xaricdə saxlanılır. Son hesabatda da məlum oldu ki, Neft Fondunun ölkədə 3 milyarda yaxın aktivləri yaranıb. Bu vəsaitlər ölkədə saxlanılır, eləcə də çox az bir hissəsi, 1 milyard dollar Beynəlxalq Bankda yerləşdirilmişdir. Qalan bütün vəsaitlər isə xaricdə saxlanılır. Bu vəsaitlər əsasən xarici valyutada saxlanılır. 50 faizi ABŞ dollarında, 35 faizi avroda, 10 faizi funt sterlinqdə, 10 faizi səhm paketi və daşınmaz əmlakda, 5 faizi isə qızıl saxlanılır. Lakin bu vəsaitlərin likvidliyi mübahisəlidir. Bir neçə ay öncə ictimaiyyətdən məlumatlardan məlum oldu ki, ilkin mərhələdə Neft Fondunun likvidləşdiriləcəyi vəsait 6 milyard dollardır. Hələ ki ondan artıq vəsaiti likvidləşdirə bilmir. Lakin zərurət yaranarsa öz səhm paketlərini və ya banknotlarını daha aşağı qiymətə satmaqla likvid vəsaitlərin həcmi artırıla bilər. Amma bu zaman zərər yaranacaq".

□ **Nərgiz LİFTİYEVA**

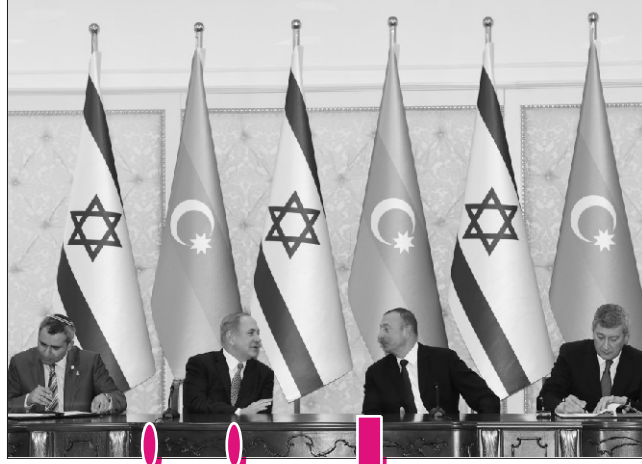

İsrailin baş naziri Benyamin Netanyahu dekabrın 13-də Azərbaycanda işgüzar səfərdə olub. Hər iki ölkənin dövlət bayraqlarının dalğalandığı Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportunda İsrailin baş nazirinin şərəfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülüb. Benyamin Netanyahu və xanımı Sara Netanyahu hava limanında Azərbaycanın baş nazirinin müavini Əli Əhmədov və digər rəsmi şəxslər qarşılayıblar.

İsrailin hökumət başçısı və onu müşayiət edənlər Şəhidlər Xiyabanını ziyarət edərək memorial kompleksə əkilil qoyub. Daha sonra baş nazir Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevlə görüşə yollanıb. Prezident və xanımı Mehriban Əliyeva B. Netanyahu və xanımı Sara Netanyahu qarşılayıblar. Azərbaycan prezidenti və İsrail baş naziri birgə foto çəkdiriblər.

Rəsmi məlumata görə, qapalı keçirilən görüşdə ölkələr arasında əlaqələrin inkişafı ilə bağlı məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb. "Jerusalem post"un yaydığı məlumata görə, Netanyahu prezident İlham Əliyev və digər Azərbaycan rəsmiləri ilə qapalı görüşü iki saat davam edib. Azərbaycana ikinci dəfə səfərə gələn İsrailin baş naziri prezidentə Bakının xeyli dəyişdiyini, bu şəhəri bəyəndiyini deyib. O, həmçinin Heydər Əliyev adına hava limanının yeni terminalını bəyəndiyini prezidentin diqqətinə çatdırıb. "Mən bura ikinci dəfədir gəlirəm. Azərbaycan və İsrail, Azərbaycan və yəhudi xalqı arasında çox yaxşı əlaqələr var. Yəhudi xalqı özünü Azərbaycanda rahat hiss edir. Hazırda İsraildə Azərbaycandan gələn 17 min yəhudi yaşayır. Onlar ölkəmiz arasında körpü rolunu oynayır. Ona görə də bizim enerji sektoru da daxil olmaqla, müzakirə edəcəyimiz xeyli məsələlər var", - deyərək Netanyahu bildirib.

"Yəhudi icması Azərbaycan cəmiyyətinin aktiv hissəsidir və onlar bizim ölkəmizin inkişafına öz töhfələrini verirlər. Siz bu gün onlarla görüşəcəksiniz. Bu, ikitərəfli əlaqələrimizdə çox vacib amildir", - deyərək Azərbaycan prezidenti vurğulayıb (azvision.az). "İsrailə Azərbaycan arasında mükəmməl münasibətlər və uzunmüddətli dostluq mövcuddur" - baş nazir əlavə edib.

Virtualaz.org İsrail KİV-lərinə istinadən xəbər verir ki, Azərbaycandan sonra Qazaxıstana səfər edən Netanyahu səfərdə xanımı ilə yanaşı, çoxsaylı nümayəndə heyəti müşayiət edir. İsrail kəşfiyyatına yaxın "Debka" saytı xəbər verir ki, Netanyahu Bakıda prezident İlham Əliyevlə danışıqlar aparacaq, təxminən 7 saat sonra Qazaxıstana yola düşəcək. "Netanyahunun hər iki paytaxtda danışıqları ölkələr arasında ticarət razılaşmalarının, o cümlədən hərbi sənaye, təhlükəsizlik və kəşfiyyat sahəsində razılaşmaları əhatə edəcək" - saytı bildirir.

Netanyahu özü isə aeroportda jurnalistlərə açıqlamasında deyib ki, onun Azərbaycana və Qazaxıstana səfəri İsrailin beynəlxalq aləmdən təcrid olunmadığının sübutudur.

İsrailin baş nazirindən Azərbaycana mühüm mesajlar - düşmən ölkə təlaşda

Prezident Əliyevlə görüşən Netanyahu'nun Bakı səfərində hərbi və təhlükəsizlik məsələləri də diqqətdə olub; yəhudi deputat: "Bizə kiminlə oturub-durmağı bir qonşu ölkə dikte edə bilməz"

Çünki İsrailin beynəlxalq əlaqələri genişlənir, o cümlədən müsəlman dövlətləri ilə yeni əlaqələr qurur. "Azərbaycanla Qazaxıstan müsəlman dünyasının iki böyük və vacib ölkəsidir. Bizim məqsədimiz onlarla siyasi, maliyyə və təhlükəsizlik sahəsində münasibətləri gücləndirməkdir. Vaxtaşırı İsrailə bağlı eşitdiklərinizdən fərqli olaraq, İsrail nəinki siyasi təcriddən əziyyət çəkir, tam əksinə, bu ölkələr İsrailə münasibətlərini gücləndirmək istəyir. Asiya, Afrika, Latin Amerikasının ölkələri ilə münasibətlərimizi gücləndirdikdən sonra indi növbə müsəlman dünyasının vacib ölkələrinə çatıb". APA-nın xəbərinə görə, baş nazir bu sözləri hava limanında jurnalistlərə açıqlamasında deyib.

Məlumatla görə, İsrailin baş naziri Azərbaycan təhsil naziri Mikayıl Cabbarovla birlikdə "Or avner" yəhudi icmasının təhsil aldığı kompleksinə səfər edərək yerli yəhudi icmasının nümayəndələri ilə görüşüb. Görüşdə regional, həmçinin iqtisadi, təhlükəsizlik və diplomatik məsələlərin müzakirəsi edildi və gözlənilirdi. Daha sonra ətraf mühitin mühafizəsi, Yerusəlim məsələləri və irs naziri Zeyev Yelkin tərəfindən standartlaşdırma, ikiqat vergi və kənd təsərrüfatı sahəsində əməkdaşlığa dair razılaşma imzalanıb.

***

Diplomatik mənbələrdən

mediaya sızan məlumatda deyilirdi ki, İsrailin baş naziri Benyamin Netanyahu'nun səfəri zamanı müzakirə olunacaq əsas məsələlərdən biri də İsrail-Fələstin münasibətləri olacaq. "Azərbaycan hər iki tərəflə normal münasibətlər saxlayan, həmçinin İslam dövləti olaraq, problemin həlli üçün öz bəşəriyyət mis-siyasını təklif edəcək", - deyərək xəbərdə qeyd olunurdu. Qeyd edək ki, Azərbaycan beynəlxalq hüquqa uyğun olaraq, habelə BMT sənədlərinə əsaslanaraq Fələstinin haqlı mövqeyini hər zaman dəstəklədiyini bəyan edib. Bu mənada daim xoşməramlı siyasət yürüdən Azərbaycan Fələstin-İsrail barışıqı üçün də bacardığı qədər əməkdaşlıq etməyə hazırdır. Bakı bu istiqamətdə hansısa uğura nail olarsa, bu, onun İsrailə əlaqələrində sət reaksiya verən müsəlman qonşumuza da sakitləşdirərdi.

Yeri gəlmişkən, İranın Azərbaycan Respublikasında keçmiş səfəri Möhsün Pakayın "Biz rəsmi Bakının Netanyahu'nun Azərbaycan Respublikasına səfərinə razılıq verməsini gözləməyirdik. Çünki Azərbaycan müsəlman ölkəsidir və müsəlman ölkələr sionist rejimin beynəlxalq təcridəndən çıxmasına yardım edə biləcək hər hansı bir addımdan çəkinirlər", - deyərək iddia edib. Bundan əvvəl İranın bəzi din xadimləri də bənzər açıqlamalar vermişdi. İranın daha iki

rəsmisi, Urmiyanın cümə namazının rəhbəri axund Seyid Mehdi Qüreyşi və İran parlamentinin sədri Əli Laricininin köməkçisi Hüseyin Əmir Abdullahiyan ayrı-ayrılıqda açıqlamalar verərək Netanyahu'nun Bakıya səfərini tənqid ediblər. Bəs Netanyahu'nun səfərində Fələstinlə bağlı müzakirələrin aparılacağı xəbərləri nə dərəcədə realdır?

Milli Məclisin yəhudi əsilli deputatı, Azərbaycan-İsrail Parlamentlərarası Dostluq Qrupunun rəhbəri Yevda Abramov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, ona heç nə məlum deyil: "İsrail rəhbərləri ilə görüş həmişə belə olur. Heç İsrailin Xarici İşlər Nazirliyi də informasiya vermir. Ona görə mən də müzakirə mövzuların barədə konkret heç nə deyərək bilmərəm. Amma bu, hər iki tərəfin, hər iki xalqın və dövlətin mənafeyinə uyğun olan tarixi bir səfərdir. Şübhə yoxdur ki, bütün müzakirə olunan məsələlər vacib, bölgə üçün əhəmiyyətli olan məsələlərdir".

Deputat şimal və cənubdan gələn reaksiyalara da münasibət bildirdi: "Mən bu məsələ ilə bağlı nə Rusiya, nə də İsrailə maraqlanıram. Biz müstəqil dövlətlik, müstəqil xarici siyasət yürüdürük. Prezidentin çox gözəl siyasəti var, prioritetlər də bilinir. Bizə kiminlə oturub-durmağı bir qonşu ölkə dikte edə bilməz". **Bu səfərin ardınca İsraildə Azərbaycan səfirliyi açıla**

bilərmə? Y.Abramov: "Hər şey cənab prezidentin kompetensiyasından asılıdır. Bu, onun səlahiyyətinə daxil olan məsələdir. Ola bilər ki, bununla bağlı müzakirələr də olsun".

Politoloq Arzu Nağıyev də səfəri ciddi hadisə sayır: "Düşünürəm ki, İsrailin baş naziri cənab Netanyahu'nun səfərində əsas məqsədin məhz Fələstin-İsrail münasibətlərinin tənzimlənməsində Azərbaycanın bəşəriyyətə olmasının olmasıdır. Təbii ki, bu məsələ də var - baxmayaraq ki, bir sıra qonşu dövlətlər bu səfərin əleyhinə bəyanatlar səsləndirir, biz Azərbaycan olaraq öz siyasətimizi yürüdükdük və tolerant bir dövlət olduğumuzu göstəririk. Maraqlı tərəf odur ki, cənab Netanyahu Azərbaycana son dəfə 1997-ci ildə gəlmiş və 20 ildən sonra rəsmi səfər edir. Səfər təbii ki, hərbi, iqtisadi və siyasi xarakter daşıyır. İlk növbədə Dağlıq Qarabağ münasibətini həlli, hərbi silah-sursat müqavilələri, kənd təsərrüfatı, nanotexnologiyalarla bağlı danışıqlar aparılmalıdır".

A.Nağıyev Netanyahu'nun Bakıda yerləşən yəhudi məktəbində Azərbaycandakı yəhudi icmasının nümayəndələri ilə görüş keçirməsini Azərbaycanda multikultural dəyərlərə hörmət kimi qiymətləndirdi. Həmçinin İsrail baş nazirinin Azərbaycan prezidenti ilə təkbətək görüşündə çox mühüm məsələlərlə bağlı müzakirələrin apa-

ıldığını istisna etmədi: "Ümumiyyətlə, bu, dünyada mühüm əhəmiyyətli bir səfər kimi qiymətləndirilir. Təbii ki, bundan Ermənistan tərəfi həddən artıq narahatlıq keçirir. Hətta Ermənistan-da yaşayan yəhudilərə, o cümlədən dünyadakı erməni lobbisi vasitəsilə təsir etməyin zərurətini bir məqsəd kimi qarşılarına qoyurlar".

Netanyahu'nun Bakı səfəri Ermənistanda ciddi təşviş yaradıb. Xüsusilə də aprel döyüşlərində İsrail istehsalı olan silahların işğalçı ölkəyə ciddi zərbələr vurmağı təbii ki, unudulmayıb. Publika.az da yazır ki, İrəvan Azərbaycan və İsrail arasında hərbi-texniki əməkdaşlıqdan narahatdır. Ekspert Fərhad Mehdiyev səfərin əhəmiyyəti və gözləntiləri barədə fikirlərini dilə gətirib. Politoloq deyib ki, İsrail neftin 40 faizini Azərbaycandan idxal etdiyi, Azərbaycan isə qarşı tərəfdən silah-sursat və texnologiya aldığı üçün iki ölkə strateji tərəfdaş hesab olunur. Ekspert qeyd edib ki, Netanyahu'nun səfər programında Azərbaycan və Qazaxıstanın yer almasına xüsusi diqqət yetirmək lazımdır: "İsrail rə-

miləri müsəlman ölkələrinə rəsmi ziyarətə gedirlərsə, buna xüsusi əhəmiyyət veririrlər. Yada salmaq lazımdır ki, 2009-cu ildə İsrailin keçmiş prezidenti Şimon Peres hər iki ölkəyə səfər etmişdi. Bu iki ölkə İsrail üçün enerji tədarükçüləri kimi çıxış edirlər. Sırr deyil ki, Qazaxıstan nefti tankerlər vasitəsilə Bakı-Tiflis-Ceyhan kəmərinə vurulur və İsrailə çatdırılır".

Xüsusilə səfər öncəsi Rusiya mediasının "Mossad"a istinadən yaydığı informasiya düşmən ölkədə təşviş yaradıb. "Mossad"dakı mənbə bildirib ki, Netanyahu'nun səfəri zamanı Azərbaycan və İsrail arasında təhlükəsizlik sahəsində əhəmiyyətli razılaşma imzalanacaq. Həmçinin İsrail Azərbaycana müasir silahlar verəcək. Ermənistanın "İragir" saytı yazır ki, Bakıda Azərbaycan və İsrailin hərbi-texniki sahədə ciddi razılaşmalar əldə edəcəyi şübhəsizdir.

Azərbaycanın İsraildən "Dəmir günbəz" hava hücumundan müdafiə sistemlərini almaq istədiyinə dair iddialar da səslənir. Ancaq F.Mehdiyev deyib ki, bu sistemlərin alınması üçün ən yüksək səviyyədə görüşün keçirilməyə ehtiyac yoxdur. Ekspert hesab edir ki, Azərbaycanda "Dəmir günbəz" qurulacaqsa, bu, məhz Ermənistanın "İsgəndər" raketlərinə qarşı qurulacaq.

□ E.PAŞASOY

Dekabrın 8-də Hamburqda Azərbaycan və Ermənistanın xarici işlər nazirləri arasında rəsmi görüş planlaşdırılsa da, bu, ikinci tərəfin imtinası səbəbindən baş tutmayıb. XİN-in mətbuat katibi Hikmət Hacıyev mətbuata açıqlamasında bildirib ki, görüş baş tutmasa da, tərəflər arasında birgə şam yeməyi olub.

Bəs belə olduğu halda nədən azərbaycanlı nazir şam yeməyində Nalbəndyanla bir masa arxasında əyləşib və masa arxasında nə danışılıb?

XİN mətbuat katibi bildirib ki, bu, növbəti il üçün danışıqlar prosesinin davam etdirilməsi və gündəlikdə duran məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparmaq üçün lazım olub. **Politoloq Fərhad Mehdiyev** görə, əslində 3 nəfərin iştirakı ilə şam yeməyi olubsa, bunu görüşün baş tutmaması kimi xarakterizə etmək olmaz: "Yəqin ki, məqsəd bir qədər yumşaq formatı təmin etməkdir. Böyük ehtimalla hiss olunub ki, hər hansı bir pozitiv irəliləyiş olmayacaq. Tərəflərin bir araya gəlməsindən xırda da olsa, irəliləyiş olmadığı kimi imic yaranmasın deyə, görüşün formatını dəyişib, bunu şam yeməyi şəklində aparıblar. Əlbəttə ki, şam yeməyində hər hansı bir razılığa gəlmək və sənəd imzalamaq kimi gözləntilər olmur. Burada hansı tərəfin görüşdən üstünlük qazandığını söyləmək də çətin. Ancaq qeyd edim ki, burada sanki bir qədər ermənilər üstünlük qazanırlar. Çünki aprel hadisələrindən sonra hər kəs gözləyirdi ki, hərbi əməliyyatlar aparılmayacaq və sülh danışıqları prosesində irəliləyiş təmin olunacaq. İndi isə irəliləyişin təmin olunmaması bizim əleyhimizə, ermənilərin lehindədir. Əslində bu da yeni bir hal deyil. Ermənistan çalışır ki, de-fakto yaranmış vəziyyəti uzatsın. De-yure onlar bilirlər ki,

Məmmədyarovun erməni nazir ilə şam

yeməyi - zərurətdən doğan addım, yoxsa...

Fərhad Mehdiyev: "Yəqin ki, məqsəd bir qədər yumşaq formatı təmin etmək olub"
Azər Rəşidoğlu: "Məmmədyarov şam yeməyindən imtina edə bilirdi, lakin..."

haqq, hüquq onların tərəfində deyil. Buna görə də qırılma nöqtəsinə gözləyirlər".

Ekspertin fikrincə, qırılma nöqtəsi bu olacaq ki, tərəflər mövcud vəziyyətlə razılaşaçaqlar: "Nəticədə isə Azərbaycanın tərəfini tutanlar, daha bu cür olmayacaq. Eyni zamanda bir neçə qondarma ölkə olub ki, onlar Dağlıq Qarabağın "müstəqilliyini" tanıyıblar. Həmin tanınmaların da sayı artacaq. Bunların sayı 10-15 oldudan sonra ermənilər deyəcəklər ki, artıq Dağlıq Qarabağın müstəqilliyi bir çox ölkələr tərəfindən tanınır və sairə. Bir sözlə, ermənilərin hazırda əsas siyasəti vaxt udmağa çalışmaqdır. Bu il də aprel hadisələrinin təkrarlanıb-təkrarlanmayacağını söyləmək çətin. Ancaq əlbəttə

ki, buna ehtimal da yox deyil. Çünki ermənilər də daxil olmaqla, heç kim aprel savaşının başlayacağını ehtimal etmirdi. Potensial bir təhlükə olduğunu bilsələr də, bu cür müharibənin olacağını kimsə təyin edə bilməzdi. Hesab edirəm ki, indiki halda İsrailin baş naziri Netanyahu yəhunun Bakıya gəlməsi "Dəmir günbəz" mühafizə sisteminin qurulması ilə də bağlı ola bilər. Məlumdur ki, ermənilər bizə dəfələrlə hədə-qorxu gəliblər ki, yenə hücumlar olarsa, Azərbaycanın strateji obyektlərini vuranıq. Əgər bu sistem qurularsa, Azərbaycan hərbi əməliyyatların başlamasında daha cəsarətli olar. Çünki bu, hava hücumuna qarşı kifayət qədər effektiv bir sistemdir".

Siyasi şərhçi Azər Rəşidoğlu da bildirdi ki, Azərbaycanın danışıqlara hazır olduğunu nümayiş etdirmək üçün bu kimi ziyafətlərdə iştirak məqbul variantdır: "Yenilənmiş Madrid prinsiplərini müzakirə edəcəkdilər. Bununla bağlı isə görünür, tərəflər razılığa gələ bilmirlər. Bu baxımdan, istər Minsk Qrupunun təkliflər paketindən, istərsə də Ermənistan və Azərbaycan rəhbərliyinin, xarici işlər nazirlərinin görüşündən nə isə gözləmək yersiz olardı. Sadəcə olaraq, şam yeməyi ilə, diplomatların görüşü ilə vasitəçilərin "biz savaşın əleyhinəyik və danışıqlar davam etdirmək fikrindəyik" mesajının verilməsi idi. Eyni zamanda bu, görüntü üçün atılan addım idi. Elmar Məmmədyarov şam yeməyindən imtina edə bilirdi. Ancaq bu zaman mümkün idi ki, Ermənistan tərəfi də Azərbaycanın danışıqlara hazır olmadığını bəyan etsin. Qarabağ məsələsində haqlı tərəf Azərbaycandır. Bu baxımdan, istənilən danışıqlarda Azərbaycan tərəfi iştirak etməlidir. Dünya ictimai rəyi və mətbuatı qarşısında Azərbaycanın danışıqlara hazır olduğunu nümayiş etdirmək üçün bu kimi ziyafətlərdə iştirak məqbul variantdır və təqdirləyicidir".

□ ƏLİ RAİS

Türkiyədə HDP-çilərin kütləvi həbsləri başladı

Ankara "sivil separatizmə" qarşı cəbhə açır

Dekabrın 10-da İstanbulda baş verən qanlı terror aktından sonra hökumət separatçı kürd siyasətçilərə qarşı sərt addımlar atmağa başlayıb. Son məlumata görə, əksəriyyəti polis əməkdaşlarından ibarət olan 44 nəfərin ölümündən sonra hökumət PKK-ya yaxın şəxslərin həbslərinə qərar verib. Daxili işlər naziri Süleyman Soylu "şəhidlərin qisasını alacağı" dedikdən az sonra Türkiyə polisi ölkənin müxtəlif bölgələrində əməliyyat-axtarış tədbirlərinə başlayıb.

Son məlumata görə, Türkiyənin 11 vilayətində aparılan əməliyyatlar nəticəsində 235 nəfər HDP üzvü saxlanılıb. Onların arasında HDP parlament qrupunun rəhbəri, Diyarbəkrdən seçilmiş deputat Çağlar Dəmirəl və Siirtədən seçilmiş deputat Besime Konca da var. Deputatlar barəsində ayrılıqda Batman və Diyarbəkirkonkurorluğu istintaq işi aparır. Xatırladaq ki, ötən ay başlanılan əməliyyatlar nəticəsində HDP-nin həmsədrləri də daxil olmaqla, 10 deputat və onlarla partiya fəali həbs olunub.

Türkiyə DIN-in yaydığı məlumatda həbs olunanlar arasında terror hadisəsi zamanı sosial mediada terrora dəstək mesajları yazan şəxslər də var. Nazirliyin məlumatında PKK/KCK adına fəaliyyət göstərən, sosial mediada terror təbliğatı aparan şəxslərin müəyyən olunaraq saxlanıldığı qeyd olunub. İstanbulda 20 nəfər, o cümlədən HDP şəhər təşkilatının sədri Aysel Güzel də həbs olunanlar arasındadır.

Qeyd edək ki, saxlanıldıqdan bir gün sonra HDP Siirt deputatı Besime Konca Batman Məhkəməsi tərəfindən polis nəzarəti şərti ilə azad edilib. Ancaq Diyarbəkirkonkurorluğu HDP-dən olan 8 deputat barəsində zorla məhkəməyə gətirilmə haqqında qərar verib. Alican Öncü, Nadir Yıldırım, Selma İrək, Besime Konca, Osman Baydemir, Dirayət Dilan Taşdemir, Ahmet Yıldırım və Çağlar Dəmirəl məhkəmə qərarı əsasında ifadə vermək üçün məhkəməyə zorla gətiriləcəklər.

Türkiyə hökumətinin məhz HDP deputatları, təşkilat sədrlərinin həbslərinə başlaması Ankaranın son aylarda başlatdığı strategiyaya uyğundur. Türkiyə hökuməti ötən il PKK-ya qarşı silahlı əməliyyatları başlatdıqdan sonra məlum oldu ki, artıq uzun müddətdir ki, PKK şəhərlərdə ciddi təşkilatlanıb, HDP ilə yanaşı bir sıra ictimai təşkilatlar, institutlar yaradıb. Eyni zamanda bir çox universitetlərdə güclü şəkildə PKK tərəfdarları təşkilatlanmağa başlayıb. Atəşkəs dövründə şəhərlərdə güclü PKK təşkilatlanması yaranıb və bu qruplar hökumətə qarşı silahlı PKK-çılardan daha ciddi müqavimət göstərirlər. Xüsusən də universitetlərdə tələbə və müəllim heyətləri içərisində PKK tərəfdarları solçu adı altında faktiki olaraq hökumətə qarşı cəbhə açmağa başlayıblar. Bu səbəbdən də AKP hökuməti PKK-nin "şəhər təşkilatlanması" - ictimai və təhsil qurumlarında təmizləmələrə start verdi.

Rəsmi Ankara şəhərdə kürd haqları adı altında separatizmi təbliğ edən şəxsləri sərt şəkildə cəzalandırmaq, eyni zamanda ən mühüm kürd separatizmini dəstəkləyənləri cəzalandırmaq, onları qorxutmaq məqsədi güdür. Çünki hökumət artıq geri yol görmür, PKK və tərəfdar qruplara qarşı sərt addımlar atılmayacağı təqdirdə separatizmin daha da güclənəcəyindən ehtiyat edir.

□ KƏNAN

Ukrayna rus müğənnilər qarşısında şərt qoydu - Azərbaycan da bunu etməlidirmi?

Krım da konsert verənlər "Eurovision"a buraxılmayacaq; XİN ermənipərəst müğənnilərin Bakıya gəlişinə hansı şərtlə icazə verir...

Ukrayna ilə Rusiya arasında son illərdə gedən siyasi mübarizə indi də mədəniyyət sahəsinə yansırıb. Son "Eurovision" yarışmasında qalib olan Ukrayna bu ilin mayında yarış keçirməkdə tərəddüd edir. Çünki maliyyə sahəsində ciddi sıxıntılar yaşayan rəsmi Kiyev yarışmanı keçirəcəyi təqdirdə maliyyə sıxıntılarının artacağını düşünür.

Digər tərəfdən, Ukrayna musiqi yarışmasını təşkil etməkdən imtina etmək fikrində deyil. Çünki belə olacağı təqdirdə son yarışmada ikinci yeri tutan Rusiyanın bu hüquqa yiyələncəyini yaxşı bilir.

Yarışma fonunda daha bir məsələ gündəmə gəlib. Belə ki, Rusiyanı "Eurovision"da təmsil

edəcək, eləcə də tamaşaçı kimi iştirak etmək istəyən, amma Krımda konsert vermiş müğənnilərin Ukraynaya girişi üçün şərt qoyub. Rusiya həmin müğənnilərin Krımın Ukrayna ərazisi olduğunu etiraf edəcəkləri təqdirdə ölkəyə buraxılacaqlarını bəyan edib.

Ukraynanın qoyduğu şərt Azərbaycanda da bir məsələni

gündəmə gətirib. Belə ki, gün-lər öncə Bakıda konsert verən Soso Pavliaşvili vaxtilə işğal olunmuş Qarabağda konsert verdiyi üçün adı "qara siyahı"ya düşmüşdü. Erməni kökənli Filip Kirkorovun adının da XİN-in "qara siyahı"sına salındığı ilə bağlı xəbərlər vardı. Amma sonradan onlar Bakıda konsert verdi. Əsas suallardan biri

odur ki, Azərbaycan tərəfi hər iki müğənnini Bakıya Dağlıq Qarabağın Azərbaycan torpaqları olduğunu etiraf etmələrinin müqabilində buraxa bilərdimi?

XİN-in mətbuat katibi Hikmət Hacıyev "Yeni Müsavat"a açıqlamasında yaranan suallarla bağlı bunları dedi: "Bakıya gələn iki müğənni barəsində onu deyə bilərəm ki, Filip Kirkorovun adı heç vaxt "arzuolunmaz" şəxslər siyahısında olmayıb və o heç zaman Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərinə səfər etməyib. Soso Pavliaşviliyə gəldikdə isə o, Xarici İşlər Nazirliyinə müvafiq məktubla müraciət edib. Biz onun tərəfdarıyıq ki, mədəniyyət siyasətindən kənar olsun".

Politoloq Elxan Şahinoğlu bildirdi ki, rusiyalı müğənnilər Ukraynanın şərtini heç vaxt qəbul etməzlər: "Məsələ burasındadır ki, hansısa rusiyalı müğənni Kiyevdə keçiriləcək "Eurovision" yarışmasında iştirak etmək üçün "Krım Ukrayna ərazisidir" desə, bu halda onu vətəninə problemlər gözləyir. Ona görə də rusiyalı müğənnilərin Kiyevin bu şərtini qəbul edəcəyini gözləmirəm. Mümkündür ki, Rusiyadan bu dəfə bu yarışmada heç

kim iştirak etməsin. Məsələnin digər tərəfi ondadır ki, Ukrayna hakimiyyəti yarışmanın keçirilməsi üçün maliyyə vəsaiti tapa bilmir. Vaxta isə az qalıb. Rusiyalı müğənnilər arasında Dağlıq Qarabağa qeyri-qanuni səfərlər edən də var. Onlar Azərbaycan XİN-in "qara siyahı"sındadır. Soso Pavliaşvili Dağlıq Qarabağa qanunsuz gəldiyinə görə həmin siyahıya salınıb. Daha sonra onun adını siyahıdan çıxartdılar. Adətən siyahıdan bir halda isimləri silirlər ki, həmin şəxs səhv etdiyini etiraf etsin. Mənə məlum deyil ki, Soso Pavliaş-

vili səhvini etiraf edən məktubu XİN-ə göndərib, ya yox? Bu haqda XİN-in açıqlaması olmadı. O ki qaldı Filip Kirkorova, onun Qarabağda olmasına dair məndə informasiya yoxdur. Əksinə, bu müğənni hər zaman Azərbaycana və azərbaycanlılara vurğun olduğunu söyləyib. Ona görə Soso ilə Kirkorovu tərəzinin bir gözünə qoymaq istəməzdim. Bu şərti o müğənnilər qarşısında qoymaq lazımdır ki, XİN-ə üzrxahlıq məktubunda Dağlıq Qarabağın Azərbaycana aid olduğunu vurğulasın".

□ Cavanşir ABBASLI

ATƏT-in Minsk Qrupunun Fransadan olan yeni həmsədri Stefan Viskonti Bakıya səfər edib. O, Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev və xarici işlər naziri Elmar Məmmədovla görüşüb. Bu, fransız diplomatın yeni vəzifədə ölkəmizə ilk səfəri idi. Yeni ziyarət tanışlıq məqsədi daşıyıb.

Azərbaycanda olarkən yeni həmsədr deyib ki, "Fransa Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin qərəzsiz və ədalətli həllinin asanlaşdırılması üçün ABŞ və Rusiya ilə birlikdə öz səylərini davam etdirəcək". Əlbəttə ki, buna inanmaq istərdik, ancaq əfsus ki, bu, daha çox arzuya bənzəyir, nəinki reallığa. Çünki cənab Viskonti də bilməmiş deyil ki, konfliktin həllində hələ ki əsas söz sahibi Rusiyadır. Rusiya isə təəssüf ki, problemin həllində dönüş olması üçün ciddi addımlar atmağa tələsmir.

Ancaq bir sıra müşahidəçilərə görə, Moskva şəraitin dik-təsi ilə gec-tez bunu etmək zorunda qalacaq. Rusiyadakı Siyasi Araşdırmalar İnstitutunun

direktoru, Rusiya prezidenti yanında İctimai Palatanın üzvü Sergey Markov da eyni qənaətdədir. Politoloq hesab edir ki, regionun lider ölkəsi kimi Rusiya bu məkanda baş verən hadisələrə görə məsuliyyət daşımalıdır. Onun fikrincə, Rusiya öz yaxın qonşuları ilə münasibətlərinə ciddi şəkildə yenidən baxmalı və bu münasibətlər yenilənməlidir.

"Əgər Rusiya liderdirsə, o, məsuliyyət daşmalıdır. O, problemləri, o cümlədən Dağlıq Qarabağ problemini həll etməlidir. Bu problem daim havadan asılı vəziyyətdə qalmamalıdır", - politoloq vurğulayıb. Markov Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli üçün Azərbaycan və ermə-

Fransalı yeni həmsədrin

sıfırlanan Qarabağ nikbinliyi

Ermənistan prezidenti Viskontinin "siftəsini" necə korladı? **Rusiyalı politoloq:** "Moskva Qarabağ probleminin həllini uzada bilməz, çünki..."

"İşğalçı ilə savaş həm də bir beyin oyunudur" - politoloq

"Eynulla Fətullayevin siyasi görüşlərini bəyənib-bəyənməmək hər kəsin şəxsi işidir. Eynulla Fətullayev Ermənistan vətəndaşı jurnalist Süzan Caginyanı işə götürüb. Bu o şəxsdir ki, Dağlıq Qarabağı Azərbaycanın ərazisi sayır, Xocalı abidəsi qarşısında baş əyib".

Bunu politoloq Elxan Şahinoğlu deyib: "Məgər biz demirik ki, Azərbaycan qanunlarını qəbul edən Qarabağ ermənilərini heç bir təhlükə gözləmir, onlar Azərbaycanın tərkibində rahat yaşayacaqlar? İndi Bakıda haqqın.az sayında işə düzələn Suzan Caginyan Azərbaycanın bütün arqumentlərini qəbul edir, bu bir ilkdir və bundan istifadə etmək lazımdır".

Onun sözlərinə görə, Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ üzərindəki hüququnu tanıyan ermənilərin sayının getdikcə çoxalması Ermənistan hakimiyyətini, o cümlədən erməni lobbisini də çaşdırıb və bu duruma reaksiya verə bilmirlər: "Onlar gözləməyirdilər ki, Dağlıq Qarabağın Azərbaycana bağlı olduğunu deyən həmyerliləri olsun. Ona görə də "erməni jurnalist Azərbaycandan rədd olsun" şüarını yanlış və zərərli hesab edirəm. Həmin erməninin Bakıdan qovulması Ermənistanın keçmiş prezidenti Robert Köçəryanın çöhrəsinə yağ sürtmək, onun arqumentini gücləndirmək deməkdir. Çünki məhz Köçəryan deyirdi ki, ermənilər Azərbaycanlılarla birgə yaşaya bilməz, ortada etnik dözümsüzlük var. İndi biz əksini sübut etməliyik.

Mən hakimiyyətin xeyir-duası ilə yaradılan "sülh platformasının" da da qəbahətli heç nə görmürəm. Əgər bu platforma ətrafında Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ üzərindəki haqlarını qəbul edən ermənilərin sayı çoxalacaqsa, bunun nəyi pisdir ki? Şəxsən mən Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin danışıqlar yolu ilə həllinə inanmıram, işğalçıya təzyiq lazımdır. Ancaq bir əlimizdə silah olmalıdır, digər əlimizdə kağız və qələm də olmalıdır ki, erməni cəmiyyətinə müxtəlif ismarıqlar göndərək. Bu işdə bizə məhz "sülh platformasında" yer alan erməni fəallar kömək etməli olacaqlar. Onların sayı da getdikcə artır. İşğalçı ilə savaş yalnız cəbhə bölgəsində getmir, bu, həm də bir beyin oyunudur və bu yarışda da düşməndən öndə olmaq məcburiyyətindəyik".

Stefan Viskonti

ni xalqları arasında dialoqa şərait yaradılmasının vacibliyini də qeyd edib.

*****

Lakin aydındır ki, xalqlar arasında dialoqdan öncə siyasi rəhbərlər səviyyəsində ilkin anlaşma olmalıdır. Əfsus ki, Kremlin məsələdə heç bir təzyiqini görməyən Ermənistan rəhbərliyi israrla bundan qaçır. Prezident Serj Sərkisyanın işğal altındakı Dağlıq Qarabağa son qanunsuz səfəri bunu bir daha ortaya qoydu. Əslində bununla İrəvan növbəti dəfə danışıqlar prosesinə arxa çevirdiyini, ədalətli nizamlamada maraqlı olmadığını ortaya qoydu. Sülh danışıqlarının alternativini isə müharibədir.

Maraqlıdır ki, düşmən müharibədən də çəkinir. Çünki öz hərbi, iqtisadi-maliyyə potensialını yaxşı bilir. Bu mənada Sərkisyanın işğal altındakı ərazilərimizdən qaçıtdıqdan sonra verdiyi açıqlama pessimizm nümunəsi sayıla bilər.

AzadlıqRadiosunun erməni xidmətinin məlumatına əsa-

dirmək, hansı problemin ilk növbədə həll olunmalı olduğunu müəyyənləşdirmək və onları həll etmək lazımdır. Zamanın seçilməsi bununla bağlıdır".

Göründüyü kimi, düşmən ölkənin başçısı faktiki surətdə Fransanın yeni həmsədrinin Qarabağla bağlı nikbinliyini dəhşətli ifadə eləyərsək, onun siftəsini korlayıb.

*****

Bu arada İsrail baş naziri Benyamin Netanyahu'nun dünənki Bakı səfəri Ermənistanla əlavə narahatlıq yaradıb. Bu da təbii ki, iki dövlət arasında hərbi-texniki əməkdaşlığın son illər inkişaf etməsi ilə bağlıdır. Bu xüsusda erməni İrəvan sayıtının siyasi şərhçisi Naira Ayrımyan yazır: "Əgər İsrail həqiqətən Azərbaycana hansısa müasir silahlar versə, o zaman bu, Ermənistanın təhlükəsizliyi üçün təhlükə olacaq. Apreldə Qarabağdakı müharibəsi zamanı Azərbaycanın texniki üstünlüyünü müəyyən ölçüdə İsrailin kamikadze-dronları təmin etmişdi. İsrailin Azərbaycanla Ermənistanla qarşı hərbi əməkdaşlığı davam edəcəkmi?"

Sualın cavabı bəllidir: təbii ki, davam edəcək. Həm də o səbəbə ki, kasıb Ermənistan fərqli olaraq Azərbaycanın maliyyə potensialı nəinki İsraildən, eləcə də digər ölkələrdən müasir müdafiə və döyüş sistemləri almağa imkan verir. Odu ki, işğalçı ölkənin narahatlığı əbəsdəyil.

Bunu İsrailin Cənubi Koreyadakı səfiri Xaim Xoşenin açıqlaması da təsdiq edir. Belə ki, bugünlərdə səfir Seuldakı konfransda çıxışı zamanı bildirdi ki, ölkəsi Cənubi Koreyanı

Şimali Koreyanın ballistik raketlərdən qorumaq üçün Seula "Dəmir günbəz" raketdən müdafiə batareyaları təklif edir (virtualaz.org). Onun sözlərinə görə, "Dəmir Günbəz" İsrail hökumətinə döyüş meydanında daha çevik idarəçiliyi imkan verəcək. O, İsrailin hazırda istənilən tip raketlərdən qorunmaq üçün geniş spektrdə raketdən müdafiə sistemlərinə malik olduğunu da deyib.

Məsələnin ən maraqlı tərəfi budur ki, İsrail diplomatının bu çıxışından sitatlər gətirən "The Algemeiner" nəşri qeyd edir ki, ötən ay Azərbaycanın yəhudi dövlətindən bir neçə batareya "Dəmir günbəz" almağa hazırlaşdığı məlum olub.

İş ondadır ki, İsrailin "Rafael Advanced Systems" hərbi sənaye şirkətinin istehsal etdiyi bu raketdən müdafiə sistemlərinə dair açıq mənbələrdə yer alan informasiyalar onların kiçik mənzilli raketlərinin artilleriya mərmiləri üçün nəzərdə tutulduğunu göstərir. Lakin indi İsrail bu sistemləri Şimali Koreya diktatoru Kim Çen İnin ballistik raket təhdidlərinə qarşı həll yolu kimi təklif edirsə, deməli, təkmilləşdirilmiş "Dəmir günbəz" batareyaları həm də Ermənistan diktatoru Serj Sərkisyanın "İsgəndər" raketlərinə qarşı effektiv ola bilər. Hansı ki, Azərbaycanın İsraildən bu sistemləri almağa hazırlaşdığı haqda xəbərlər yayılanda Ermənistanla özəlliklə təsəlli verirdilər ki, "Dəmir günbəz" ancaq kiçik mənzilli (70 kilometrə qədər) raketlərə qarşı tətbiq olunmaq üçündür. İndi isə aydın olur ki, söhbət həm də uzaq mənzilli raketlərin zərərsizləşdirilməsindən gedir.

Maliyyə nəzarəti üçün çıxış yolu-bankların özəlləşdirilməsi

Qubad İbadoğlu: "Bank özəl olanda oğurlanan vəsait dövlətin deyil, səhmdarların olur"

Ölkə banklarının durumu pisləşdikcə, fərqli çıxış yolları təklif edilir. Bu sırada dövlətin nəzarətində olan bankların özəlləşdirilməsinin vacibliyi vurğulanır. Ekspertlər bildirirlər ki, bu bankların özəlləşdirilməsi tezliklə başlanmalı və proses şəffaf olmalıdır, əks halda, ciddi risklər qaçılmazdır.

Ekspert Əkrəm Həsənov məsələ ilə bağlı musavat.com-a açıqlamasında bildirib ki, özəl bank istənilən halda dövlət bankından daha effektivdir: "Çünki dövlət bankında idarəçilik birbaşa idarəçinin üzərindədir. Onun üzərində nəzarət olmayanda, oğurluq, sui-istifadə halları çox olur. Bank əgər dövlətdirsə, təyin olunan adam da bilir ki, üzərində olan nəzarətçi məmurdur. Ona görə də sui-istifadə edir, razılığa gəlir və istədiklərini edirlər. Beynəlxalq Bankın da illər boyu etdiyi biabırçılıqlar buna sübutdur. Amma bank özəl olsa, sahibi imkan verməz onun pulunu istədikləri kimi istifadə etsinlər, yeyib dağıtsınlar. Bankların özəlləşdirilməsi ilk növbədə onların daha effektiv idarəetməsinə aparacaq".

Ekspertin sözlərinə görə, dövlət bankı olduğu üçün Azərbaycan rəqəbat prinsipi pozulurdu: "Həmişə dövlət qurumları, orqanları bu banklara müəyyən istisnalar edirlər, üstünlüklər verirlər. Beynəlxalq Bank aktivlərinə görə ən böyük bankımızdır. Çünki dövlət bankıdır. Öz vəzifəsindən istifadə

edib və böyüyüb. Böyükliyündən də istifadə edir, daha çox pul əldə edir, dövlətdən valyuta əldə edir. Çox pul olan yerdə də bundan sui-istifadə edir. Bütün bunlara görə özəl bank daha effektiv olacaq. Bazarda xüsusi mövqeyə malik olaraq bundan sui-istifadə edə bilməyəcək".

Ə.Həsənov qeyd edib ki, özəlləşmə üçün çox pis vaxtdır: "O baxımdan ki, bu banklar, xüsusən də Beynəlxalq Bank elə bir acınacaqlı vəziyyətdədir ki, maliyyə cəhətdən, kadr baxımından, texniki cəhətdən problemləri çoxdur. Hələ Cahangir Hacıyevin verdiyi kreditləri "Aqrarkredit"ə veriblər və deyirlər ki, məbləği on milyarddır. Hələ bilmirik, il yarında yeni rəhbər nə qədər problemlə kredit törədir. Bu baxımdan, bank özəlləşsin deyirlər, kimə təklif olunacaq? Kim alacaq belə bankı? Almaq istəyənlər də çox ucuz qiymətə istəyəcəklər. Çox ucuz alınanda da deməli, dövlətə çox pul daxil olmayacaq. Amma yenə də hesab edirəm ki, başqa variant yoxdur. Bu banklar dövlətə gəlir gətirməmələri bir tərəfə, ziyan vururlar. Dövlət bununla zərər

qurtulmuş olar".

Ekspert Qubad İbadoğlu isə bildirib ki, Beynəlxalq Bank ətrafında söhbətlər yenə də aktualdır: "Bu dəfə bankın vəzifəsindən uzaqlaşdırılmış yeni rəhbəri "qara bazar"a valyuta ötürməkdə günahlandırılır. Dövlət zəmanəti ilə Mərkəzi Bankdan 7 milyard manat, eyni zamanda Neft Fondundan 1 milyard ABŞ dolları alan Beynəlxalq Bankın ətrafında bitməyən söhbətlər bank dövlət mülkiyyətində qalanadək davam edəcək. Bankın özəlləşdirilməsi ilə bağlı müzakirələr 2000-ci ilin ortalarında Beynəlxalq Valyuta Fondunun təşəbbüsü ilə başlasa da, hələ də bu istiqamətdə iş getmir. Əgər Beynəlxalq Bank vaxtında özəlləşdirilsəydi, nə

dövlət 7 milyard manat və 1 milyard dollar əlavə xərcə düşər, nə də bu bankdan kredit götürən şəxslər 6 ilə 10 milyard manata qədər vəsait oğurlaya bilməzdilər. Çünki bank özəl olanda oğurlanan dövlətin deyil, onun idarəçiliyi üzərində korporativ nəzarəti həyata keçirən səhmdarların vəsaitləri olur".

Ekspertin sözlərinə görə, özəl bankların səhmdarları belə halların qarşısını vaxtında almaq üçün xeyli nəcəqlərə malikdir, bu isə Beynəlxalq Bankda olduğu kimi uzunmüddətli dövrdə dəhşətli dərəcədə böyük korrupsiyalara yol açmır: "Odur ki, Beynəlxalq Bankda baş verənlərin birinci günahkarı islahatlar vaxtında aparmayan hökumətdir. Elə məhz bu səbəbdən də hətta indi də Beynəlxalq Bankın vəzifəsindən uzaqlaşdırılmış rəhbəri "qara bazar"a valyuta ötürməkdə ittiham olunur. Onun da başlıca səbəbi bu bankın hələ də dövlət mülkiyyətində qalmasıdır. Hesab edirəm ki, gələnlərdən Beynəlxalq Bank və "Azər-Türk Bank" özəlləşdirməyə hazırlanmalı və bu proses mümkün qədər tez başa çatdırılmalıdır. Özəlləşdirmə isə açıq olmalı, orda maraqlı investorların sərbəst iştirakına şərait yaradılmalıdır".

□ RÖYA

Azərbaycan biznesmenləri dollarlarını Gürcüstana daşıyır

Niyə Gürcüstana 434 milyon dollar sərmayə qoyub, özümüz investor axtarıyıq?

Azərbaycan bu ilin 9 ayı ərzində Gürcüstana 434 milyon dollar sərmayə qoyub. Virtualaz.org-un məlumatına görə, bu barədə Gürcüstan Milli Statistika Agentliyinin hesabatında bildirilib. Hesabatda diqqət çəkən əsas məqamlardan biri isə Gürcüstan iqtisadiyyatına yatırılan sərmayənin həcminə görə Azərbaycanın lider olmasıdır. Belə ki, bu ölkənin iqtisadiyyatına qoyulmuş investisiyaların ümumi həcmi 33 faizli Azərbaycanın payına düşür.

Maraqlıdır ki, Azərbaycanın özünün vəziyyətinin ağır olduğu, həmçinin hökumət nümayəndələrinin "gələn sərmayə qoyun" deyib, investor axtarışına çıxdığı bir vaxtda azərbaycanlılar niyə təxminən 500 milyon dolları Gürcüstan iqtisadiyyatına yatırır? Bu məqamda bir faktı da qeyd etmək ki, Nazirlər Kabinetinin 2016-cı ilin birinci yarısının sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına dair iclasında qeyd olunmuşdu ki, ölkə iqtisadiyyatına 6,3 milyard dollar sərmayə yatırılıb ki, onların da əksəriyyəti xarici investisiyalardır. Burdan da aydın olur ki, yerli investorlar öz ölkəmizə sərmayə yatırmaqda elə də maraqlı deyil. Səbəb nədir, azərbaycanlılar yerli hökumətə etibar etmir, yoxsa ölkədəki inkişafa inamları yoxdur?

İqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri mövzuya bu cür şərh verdi: "Gürcüstanda son illərdə aparılan ciddi islahatlar ölkənin investisiya cəlbediciliyini artırır. Qanunvericilik beynəlxalq standartlara uyğun dəyişdirilib, Ümumdünya Beynəlxalq Ticarət Təşkilatının artıq 12 ilə yaxındır ki, üzvüdür, investisiya və biznesdə beynəlxalq hüququn normalarını qəbul edib, yaxşı investisiya mühiti var, gömrükdə çox ciddi dəyişikliklər oldu və daha rahat işləmək üçün imkanlar yaradılıb, şirkətlərin qeydiyyatdan keçməsi və işləməsi üçün çox asan bir sistem qurulub orda və sairə. Yeni Gürcüstanda bir çox sahələr var ki, azərbaycanlılar üçün cəlbedici olub. Həm coğrafi, tarixi yaxınlığı, həm də işin aparılmasının asanlaşdırılması nöqtəyi-nəzərindən azərbaycanlılar son zamanlar bu ölkəyə investisiyalar yatırır. Həmçinin dövlətin də Gürcüstana investisiyaları artırır. Bu da bəzi iri layihələr, o cümlədən Bakı-Tbilisi qaz dəmir yolu ilə, cənub axını qaz layihəsinin yeni mərhələləri ilə əlaqəli bəzi işlərin görülməsi ilə bağlıdır. Yeni beləliklə, həm dövlət, həm də vətəndaşlar səviyyəsində Gürcüstana investisiyaların həcmi artırılıb. Təbii ki, Gürcüstan cəlbediciliyi ilə buna nail olub. Azərbaycanda qanunun aliliyi, məhkəmələrin müstəqilliyi, mülkiyyət toxunulmazlığı ilə bağlı ciddi problemlər var. Bu problemlər həll olmayana, vergidə və qanunvericilikdə dövlət səviyyəsində dəyişikliklər yaradılmayana, daha asan idarəçilik və biznes üçün yaxşı şəraiti qurulmayana qədər təbii ki, belə problemlərlə qarşılaşacağıq və azərbaycanlıların digər ölkələrə investisiyaları getdikcə artacaq".

□ Xalidə GƏRAY

Banklar Nəzarət

Palatasına tabe olmur

Ekspertlər bildirirlər ki, səbəb bankların bir çoxunun iri məmurlara bağlı olmasıdır

Problem içərisində olan banklar Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının (MBNP) çağırışlarına əməl etmək istəmirlər. Qurumun banklara yönəlik əksər təklifləri cavabsız qalıb. Banklar Mərkəzi Bankdan fərqli olaraq Palatanın çağırış və fikirlərini ciddiyyə almırlar. Ekspertlər musavat.com-a bunun səbəblərini açıqlayıblar.

Ekspert Əkrəm Həsənov bildirib ki, banklar Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasından Mərkəzi Bankdan asılı olduqları qədər asılı deyillər: "Mərkəzi Bankdan çox asılı idilər. Mərkəzi Bank onlara həm nəzarət edirdi, həm kredit, valyuta verirdi. Bu gün isə bu səlahiyyətlər bölünüb. Krediti Mərkəzi Bank verir, nəzarəti Palata həyata keçirir, "kontrol" edir. Asılılıq

azalıb deyə bir banklar qurumu saymırlar. Palatanın həm də daxili problemləri var, hələ tam formalaşmamış bir qurumdur. Palatanın hələlik banklara qanunla məcburi göstəriş vermək hüququ da yoxdur. Bunun üçün qanun qəbul edilməlidir. Həm də Palatanın özünün daxilində kadr çatışmazlığı var. Bir məsələ də var ki, Palata özü bankların pulu ilə maliyyələşir. Palata-

ya dövlət büdcəsindən vəsait verilmir. Buna görə də Palatanın bu baxımdan nüfuzu aşağıdır".

□ RÖYA

Penitensiar Xidmət rəisinin müavini, ədliyyə general-mayoru **Hüseyn Əlixanov** Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində 6 yeni cəzaçəkmə müəssisəsi tikildiyini açıqlayıb. General-mayor deyib ki, yeni cəzaçəkmə müəssisələri Kürdəmirdə, Lənkəranda, Gəncədə və digər ərazilərdə tikilir.

“Cəzaçəkmə müəssisələrinin müxtəlif regionlarda olması onunla bağlıdır ki, vətəndaşlar yaxınlarının yanına gedəndə əziyyət çəkməsinlər. Cəzaçəkmə müəssisələrindəki şərait yüksək səviyyədədir və mütəmadi olaraq məhkumların saxlanma şəraiti yaxşılaşdırılır. Onların televizora baxmaq, telefonla danışmaq hüquqları tam təmin olunur” - deyərək, H.Əlixanov bildirib.

General-mayorun söylədiklərində həqiqət var və regionlarda yeni cəzaçəkmə müəssisələrinin tikilməsi yaxınları həbsdə olan vətəndaşların qayğılarının az bir qismini də olsa yüngülləşdirir. Amma məsələnin bu tərəfi də var ki, Azərbaycanda məhkum edilmiş şəxslərin sayı durmadan artır. Bu gün ölkədə bütün cəzaçəkmə və istintaq təcridxanalarında saxlanılan, məhkum edilmiş şəxslərin sayı 24 minə qədərdir. Bu qədər insan Azərbaycanda indiyə qədər həbs yerlərində olmayıb. Digər tərəfdən də cəzaçəkmə yerlərində məhkumların çox sıx şəklidə yerləşdirilməsi problemi də yaşanmaqdadır. 4 nəfərlik kamerada 8, hətta 10 nəfərin yerləşdirilməsi haqda xəbərlər də ara-sıra mətbuatda yer alır.

2016-cı ilin aprel ayında Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsində təşkil olunmuş “Yetkinlik yaşına çatmayanların ədalət mühakiməsinə dair qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi” adlı dəyirmi masada çıxış edən deputat Çingiz Qənizadə bildirmişdi ki, bir məhkumun cəzaçəkmə müəssisəsində saxlanmasının bir günlük xərci 10 manat civarındadır. Bu da il ərzində büdcədən 80 milyon manatın ayrılması deməkdir.

Müqayisə üçün qeyd edək ki, 2013-cü ildə Azərbaycanda məhkumların sayı 16-17 minə yaxın idi. Bu rəqəmi 2013-cü ilin mayında Ədliyyə Nazirliyi Penitensiar Xidmətin Qeydiyyat İdarəsinin rəisi Rafiq Ramazanov açıqlamışdı.

Müəssisələrin tikilməsi sıxlığın aradan qaldırılması baxımından da müsbət hal kimi qarşılanabilir. Amma məsələ bundadır ki, Azərbaycan Cinayət Məcələsinin ildən-ildə sərtləşməsi də məhkumların

sayında özünü göstərir. Bu həm də hazırkı iqtisadi böhran dövründə büdcədən məhkumların saxlanması üçün hər il ayrılan 80 milyon manatın artırılmasını zəruri edir.

məz ki, birinə qarşı 7 min manatlıq dələduzluq etmiş şəxsin 7 il müddətində azadlıqdan məhrum edilməsi adekvat cəzadır. Yeni Cinayət Məcələsi imkan verir ki, bu əmələ görə belə bir cəza təyin olunsun. Amma bu adek-

şisini alır”.

M.Baxış deyir ki, Azərbaycanda cəzaların törədilən cinayətlərə adekvat olmaması, ağır olması məsələsi dəfələrlə gündəmə gəlib: “Biri digərindən borc alır, sonra maddi durumu pislə-

“Ölkədə türmələrin sayı niyə artır?”

Ekspert: “Regionlarda cəzaçəkmə müəssisələrinin tikilməsi müsbət hal olsa da, ümumilikdə cəzaların sərtliyi problemi var; bu gedişlə yeni tikilən türmələri də ağzına qədər dolduracaqlar”

“Hakimlər 3 il cəza ilə həbs yerində qalmalı şəxsə 7 il cəza təyin edib türmələrdə sıxlığın yaranmasına yol açirlar”

Vəziyyəti dəyərləndirən “Hüquqi Dövlət” Araşdırma Mərkəzinin rəhbəri Muzəffər Baxış regionlarda cəzaçəkmə müəssisələrinin tikilməsini müsbət hal adlandırdı. Deyib ki, Cəzaların İcrası Məcələsində təsbit olunub ki, cəzaya məhkum edilmiş şəxslər imkan daxilində daimi yaşayış yerinə yaxın yerdə cəza çəkməlidirlər: “Bu gün cənub zonasından olan məhkum edilmiş şəxslər cəzalarını Salyanda çəkirlər. Gələcəkdə Lənkəranda belə müəssisəsinin tikilməsi müsbət haldır. Məhkumların yaxın-qohumları uzun yol gedib-gəlmək, yol xərcləri problemindən qurtula bilərlər”.

Tanınmış hüquqşünas, bununla belə, qeyd edib ki, regionlarda türmələrin tikilməsi öz-özlüyündə müsbət hal olsa da, ümumilikdə cəzaların sərtliyi problemi yaşanmaqdadır və yeni tikilən müəssisələrin məhkumlarla doldurulmasına yol açır: “Azərbaycanda borc münasibətlərinin dələduzluq kimi qiymətləndirilməsi adi haldır. Bu gün cəzalar həddən artıq sərtir. Mənə kimə deyərək bil-

vat cəza deyil. Dövlət həmin şəxsi 7 il həbsdə saxlamaqla vurulmuş ziyandan qat-qat çox büdcə vəsaiti xərcləməlidir. Digər tərəfdən, hakimlərə sual verəndə ki, niyə belə sərt cəza təyin edirsiniz, cavab verirlər ki, yüngül cəza təyin etmək nəyimizə lazımdır; prokuror, digəri düşünsün ki, görəsən, nə marağı oldu ki, yüngül cəza təyin etdi. Azərbaycanda bərqərar olmuş rüşvət-korupsiya sisteminin varlığı təqsirləndirilən şəxslərin barəsində cəza təyini məsələsinə bu şəkildə təsir edir. Yeni hakimlər cəza təyin edərkən aşağı həddi deyil, ən yuxarı həddi əsas götürürlər. Türmələrdə sıxlıq yaranmasının əsas səbəblərindən biri də budur - hakimlər şəxsləri uzun müddətə azadlıqdan məhrum etməklə türmələrdə sıxlıq yaratmış olurlar. 3 il cəza ilə həbs yerində qalmalı şəxsə 7 il cəza təyin edib türmələrdə sıxlığın yaranmasına yol açirlar. Əgər şəxs 3 il müəssisədə qalıb gedəcəkdisə, hakimlərin ən yuxarı həddi təyin etməsi türmələrdəki kameraların boşalmasının qar-

şı, həmin borcu qaytara bilmir. Deyir ki, borcu ödəyəcəyəm. Qarşı tərəf polisə şikayət edir və borc alanı çox rahatlıqla dələduzluqda ittiham edib 10-12 il qədər həbsə göndərirlər. Dövlət də hər il həmin şəxsin cəzaçəkmə yerində saxlanması üçün büdcədən pul ayırır. Belə şəxslər 1-2 deyil, az qala məhkumların yarısından çoxdur. Əslində isə dələduzluq cinayətinin törədilməsini sübut etmək çox çətindir. İstintaq sübut etməlidir ki, şəxs borc alanda həmin pulu inamdan, etibardan sui-istifadə etməklə ələ keçirmək niyyəti güdüb. Niyətin məhz pulun, malın, əmlakın ələ keçirilməsi sonra şəxsin həbsi üçün əsas yaranır. Qanunda belədir. Azərbaycanda isə borc alanı tuturlar, sübut bazası olmadan belə ən ağır cəzaya məhkum edirlər. Konstitusiyaya Məhkəməsinin, Ali Məhkəmənin Plenumunun qərarı var ki, borc münasibətlərinin hüquqi tövsifinə xüsusi diqqət yetirilsin. Lakin hüquqi tövsif məsələsinə tam aydınlıq getirilmədiyinə

Bakıda valyutanın “qara bazar”ı çökdürülür - həbslər var

Baş Mütəşəkkil Cinayətkarlıqla Mübarizə İdarəsinin əməkdaşları xüsusi əməliyyat keçirdi

Ölkənin maliyyə sisteminin sabit və dayanıqlı, maliyyə bazarlarının fəaliyyətinin səmərəli şəkildə təmin olunması, habelə ayrı-ayrı şəxslər tərəfindən qanunsuz valyuta mübadilə əməliyyatlarının aparılmasına qarşı daxili işlər orqanları tərəfindən məqsədyönlü və ardıcıl xüsusi əməliyyat tədbirləri həyata keçirilir. Daxili İşlər Nazirliyindən lent.az-a verilən məlumata görə, Baş Mütəşəkkil Cinayətkarlıqla Mübarizə İdarəsinin əməkdaşları tərəfindən keçirilən əməliyyat tədbirləri nəticəsində Səbəyev rayonu ərazisində qanunsuz valyuta mübadiləsi fəaliyyəti ilə məşğul olan Abşeron rayonu sakini Səbuhi Əliyev və Bakı şəhər sakini Emil Əhmədov 41 min 630 ABŞ dolları və 30 min avro məbləğində pulu “qara bazar”da 135 min manata satan zaman saxlanılıblar. Baş İdarə əməkdaşları tərəfindən həyata keçirilən növbəti əməliyyat nəticəsində isə Nərimanov rayonu ərazisində qanunsuz valyuta mübadiləsi ilə məşğul olan daha bir şəxs - Bakı şəhər sakini Kamran Şərifov 54 min 585 ABŞ dollarını 100 min manata satarkən saxlanılıb. Onun yaşadığı mənzilə baxış zamanı oradan əlavə olaraq 12 min 600 manat və 7 min 515 ABŞ dolları aşkar edilərək götürülüb.

Qeyd edilən faktlarla bağlı Baş İdarənin İstintaq Şöbəsinə araşdırmalar davam etdirilir.

göre qanunvericilikdə boşluq yaranır. Bu boşluqdan yararlanıb “əl qızdırmaq” həvəsində olanlar da az deyil. Oudur ki, türmələr dələduzluq ittihamı ilə məhkum edilmiş şəxslərlə doludur. Məsələn, 2 şəxs şərqlik müqaviləsi bağlayıb hündürmərtəbəli bina tikməyi qərarlaşıdır. Maliyyə vəziyyətinə görə bina yarımçıq qalır. Şərqlikdən biri qaçır polisə, prokurorluğa ki, şərqlik mənə aldadı. Baxmayaraq ki, binanın baxmayaraq ki, binanın 7 mərtəbəsi tikilib, adamı həbs edirlər. Halbuki bu qanunsuzluqdur. Rusiya Federasiyasında isə bu münasibətlərin tənzimlənməsi qaydası belədir ki, əgər zərərçəkənə dəyən ziyan ödənilsə, təqsirləndirilən barəsində cinayət işinin icraatına xitam verilir. Azərbaycanda isə belə hal yoxdur. Ən yaxşı halda təqsirləndirilən ziyanı ödəyibse, kimlərsə əlini “qızdırıb”sa, şərti cəzaya məhkum etməklə azad edirlər”.

M.Baxış son illər cəzaların ağırlaşdırıldığını da diqqətə çatdırdı: “Təəssüf ki, biz cəzaların yüngülləşdirilməsi prosesinə şahidlik etmirik. Əksinə, cəzalar ağır-

laşdırılır. Maddələrin sanksiyasının yüngülləşdirilməsi əvəzinə daha da ağırlaşdırırlar. Bu gedişlə yeni tikilən türmələri də ağzına qədər dolduracaqlar. Dövlət büdcəsindən məhkumların saxlanılmasına xərclər də müvafiq olaraq artacaq. Azərbaycan dövləti, cəmiyyəti bu vəziyyətdən qazanmayacaq, itirəcək”.

Qeyd edək ki, bu gün Azərbaycanda 17 cəzaçəkmə müəssisəsi, 1 həbsxana, 3 istintaq təcridxanası, 1 uşaqlar üçün cəzaçəkmə müəssisəsi və 1 məhbuzlar üçün müalicə müəssisəsi fəaliyyət göstərir. 4 saylı cəzaçəkmə müəssisəsi qadın məhkumlar üçün nəzərdə tutulub. Bakı və Şəkiddə fəaliyyət göstərən istintaq təcridxanaları müstəqillik dönməndə inşa olunub. Azərbaycan cəzaçəkmə müəssisələrində məhkum olunmuş şəxslərin sayına görə sanitar qovşaqların sayı həddən artıq azdır. 16 kişi, 1 qadın cəzaçəkmə müəssisəsində sanitar qovşaq problemi illərdir ki, həll edilməmiş qalmaqdadır.

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV**

Mədəniyyət aləminin son bir ili

Qalmaqallar, ayrılıqlar...

Geridə qoyacağımız 2016-cı il mədəniyyət üçün daha çox ağır itkilər, qalmaqallarla yadda qaldı. İlk növbədə qalmaqallardan başlayaq. Qalmaqalların ünvanı daha çox Akademik Milli Dram Teatrı oldu. İlin əvvəlində teatrın rəhbəri İsrail İsrail vəzifəsindən uzaqlaşdırıldı, yerinə xalq artisti Azər Paşa Nemət təyin olundu. Bu təyinatdan sonra teatrda xoşagəlməz mühitin dəyişəcəyinə, söz-söhbətlərin səngiyəcəyinə ümid edilirdi. Lakin bir-birinin ardınca qalmaqallar baş verdi.

Ən böyük qalmaqla isə əməkdaşının haqsız yerə iş Azərbaycan kinosu və teatrından çıxarılmasına etiraz olarının görkəmli nümayəndələrindən biri olan xalq artisti Fuad Poladovun teatrı tərk etməsi oldu. Aktyor teatrın

fa ərizəsi yox idi və bu, ehtimalları daha da çoxaldırdı. Lakin Azər Paşa Nemət soyuq şəkildə "Əgər Fuad Poladov bizimlə işləmək istəmirsə, ona yalnız uğurlar arzu edə bilərəm, fikrinə hörmətlə yanaşırım" dedi. Bunun ardınca bir çox tamaşaçıların teatrı boykot etdikləri ilə bağlı məlumatlar yayıldı.

Müğənni Yaqub Zurufçu da bu il qalmaqallardan yan qaça bilmədi. Əvvəlcə müğənni Əlirza Nabdil Oxtayın şeirinə yazılmış "Bura Kürdüstan" mahnısını ifa etdiyi üçün xəyanətdə günahlandırıldı, daha sonra isə Almaniyada keçiriləcək konsertlərinin boykot ediləcəyi ilə üz-üzə qaldı. Yaqub Zurufçu birinci ittihamda özünə bəraət qazandırmışa çalışsa da, ikincinin qarşısında davam getirə bilmədi. Belə ki, müğənninin Almaniyanın Köln, Hamburq, Frankfurt şəhərlərində keçirəcəyi konsertlərdə Azərbaycanın xalq artistləri və sənətkarlarının iştirakı nəzərdə tutulsa da afişalarda "Perisan Concert Proudly Presents" (Fars Məhsullu Konsert Təqdimatı) və "Konserte bozorg azəri" (Böyük Azəri konserti) adı ilə qeyd olunmuşdu. Bu isə Almaniya yaşayan soydaşlarımız və milli diaspor təşkilatlarının əksəriyyəti tərəfindən tənqidlə qarşılanmışdı. Yerli mətbuatda dərc olunan yazılardan sonra mü-

ğənni bir gecənin içərisində afişaları dəyişdirmək məcburiyyətində qalmışdı.

Məşhur xanəndə Rəşid Behbudovun bacısı oğlu Cəfər Behbudovun 24 il bundan əvvəl ölkəni birdə-fəlik tərk etməsi ilə bağlı verdiyi ilginclik açıqlamaları da bir müddət ölkə mətbuatında müzakirə olundu. C. Behbudovun sözlərinə görə, 90-cı illərdə sənətçilərə fəxri ad verilən zaman onun da adı həmin siyahıda yer alması- na baxmayaraq, yerinə müğənni Mübariz Tağıyevin adı salınıb. Bu səbəbdən bəzi adamlardan inciyərək ölkəni tərk edib və bir daha geri gəlmək istəməyib.

İlin ən çox danışılan qalmaqallarından biri də erməni əsilli Filip Kırkorovun və ermənipərəst Soso Pavliyaşvilinin Bakıya səfəri, keçirdiyi konsertlərlə bağlı oldu. QAT əvvəlcədən səsləndirdiyi müraciətlərə sadıq qalaraq konsertlərdə etiraz aksiyaları keçirdi.

Sevindirici mədəniyyət olaylarından biri Əməkdar Rəssam, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin dosenti Rais Rəsulzadənin 70 illik yubileyi ilə bağlı böyük sərgilərin təşkil edilməsi ilə bağlı oldu. Rəssam bu günə qədər 500-ə yaxın gözəl sənət əsərləri yaradıb, rəssamlıq sənətində böyük uğurlar qazanıb. Xatırladaq

ki, Rais Rəsulzadə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin banilərindən olan Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin nəvəsidir.

Milli Kino Günü ilə əlaqədar ölkə prezidentinin sərəncamı ilə bir sıra kino xadimləri fəxri ad və mükafatlara layiq görüldü.

Bu il həm də Azərbaycan musiqisi, mədəniyyəti, ədəbiyyatının inciləri sayılan bir çox görkəmli sənətkarlar, şəxsiyyətlər dünyasını dəyişdi. Onlar arasında xalq

şairləri Zəlimxan Yaqub, Söhrab Tahir, xalq yazıçısı Maqşud İbrahimbəyov, şair Fikrət Sadıq, məşhur rejissor Ələkbər Kazımovski, bəstəkar Oqtay Zülfüqarov, xalq artisti İlhamə Quliyeva və digərləri var.

Xalq artisti, sevimli aktyor Eldəniz Zeynalovun 38 yaşlı aktyor oğlu Məmməd Zeynalov qəfil insult keçirdi. Aktyor ilk serial çəkilişinə getdiyi gün, səhər saatlarında qəfil-dən beyninə qan sızışdı.

□ **Xalidə GƏRAY**

Kişilər!!! Axırmıca şans!!!

İsrail təbabəti tətbiq edilir!

Əgər Sizə nə Azərbaycanda, nə də xaricdə heç kim kömək edə bilməyibsə, onda yaxşı insanlara, aşağıdakı xəstəlikləri, keyfiyyətli, qısa müddətlə və tam müalicəsinə d-r Vaiz Səmədov apara bilər:

- * Cinsi zəiflik, meyilin və ereksiyanın azalması tam impotensiyədək (yaşdan və səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Cinsi marağın və cinsi aktların azalması
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Prostatitlər. Prostat vəzin böyüməsi və ya kiçilməsi
- * Prostat adenomasi (vəzidə düyünlərin amala gəlməsi)
- * Cinsi vəzilərin-xayaların böyünməsi və ya kiçilməsi
- * Qasıq-xayalıqda sızılı, küt və ya kəskin ağrılar
- * Əvvəldən xarici cinsi üzvün balaca olması
- * Xarici cinsi üzvün sonradan birdən kiçilməsi
- * Cinsi üzvün düyünlə birdən öyilməsi (Peyroni xəstəli.)
- * Oğlan uşaqlarında cinsiyyət üzvlərinin inkişafsızlığı
- * Uşaqlarda gecə vaxtı yerinə sidiyə getməsi (enurez)
- * Hormonal və iltihablı sonsuzluq (kişilər və qadınlarda da)
- * Yuxusuzluq və yuxu pozuntuları
- * Sidik aktlarının gecə ya gündüz tez-tez olması
- * Sidik aktlarının çətinlikləri və tutulmaları
- * Cinsi aktla bağlı sidikdə və spermada qan olması
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalqlar və ağırlaşmalar
- * Saçların bütün formalatda tökülməsi. Sızanaqlar
- * Yuxuda iken və yuxudan qalxanda qan təzyiqinin yüksək qalması
- * Boyun, baş, bel, ayaq ağrıları və osteoxondroz
- * Onurğa sütununun yırtığı, qulunların dərmansız müalicəsi

Həkimə zəng etmək üçün (saat 11.00-dan sonra)

Tel: (050) 213 88-05.

Həkimin 16 TV çıxışları: youtube.com və facebook.com doktor Vaiz Səmədov.

Son iki gündə cəmiyyətdə ciddi müzakirələrə və etirazlara səbəb olan hadisələrdən biri də zibil qutusuna atılmış bir neçə günlük körpə ilə bağlıdır. Həkimlər körpəni həyata qaytarmağa çalışsalar da, durum o qədər də parlaq sayılmaz. Amma tarixi xronologiya göstərir ki, bu, Azərbaycanda ilk belə hadisə deyil.

lara qoyulan 22 körpədən 7-sinin anası qərarından vaz keçərək, uşaqlarını geri alıb. Avstraliyada isə atılan uşaqlara sosial xidmət 6 ay baxır. Daha sonra isə övladlığa verilir.

Çexiyada Sosial İşlər Nazirliyi 2006-cı ildə körpə qutularını qanuniləşdirib. Amma ölkə polisi bəyanat verdi ki, polis tərk edilmiş uşaqların analarını axtaracaq.

Körpəsini zibil qutusuna atan "analar" - araşdırma

Avropa onlar üçün "körpə qutusu" kəşf edib, belə qadınlara isə çox vaxt həbs cəzası verilir

Qadınlar imtina etdikləri körpələrini daha çox polis şöbəsinin, doğum evinin və ya hansısa binanın girişinə qoymağa üstünlük verir. Bunlardan bir neçəsini yada salıb, dünya təcrübəsinə və bunun psixoloji köklərinə müraciət edək.

Azərbaycanda körpəni ya doğum evinə, ya icra hakimiyyətinə, ya küçəyə, ya da zibilliyə atırlar

2011-ci ildə körpə uşağı Nizami Rayon İcra Hakimiyyətinin qarşısında aşkarlayıblar. Azyaşlının ata və anasının kim olduğu məlum olmayıb.

8 aprel 2015-ci ildə Bakıda yeni doğulan oğlan uşağını küçəyə atıblar. Aprelin 7-də Suraxanı rayonunun Yeni Günəşli qəsəbəsi "D" yaşayış sahəsi ev 11-in girişində karton qutunun içərisində 1 həftəlik oğlan uşağı tapılıb. Körpə Ə.Qarayev adına 1 sayılı Doğum Evinə təhvil verilib.

15 iyul 2016-cı il. Bakıda yenidən doğulmuş və atılmış uşaq tapılıb. Hadisə Xətai rayonunda baş verib.

İyulun 14-də isə Xətai rayonunun Gəncə prospekti ev 44-ün girişində yeni doğulmuş qız uşağı tapılaraq 1 sayılı Körpələr Evinə təhvil verilib.

12 sentyabr 2016-cı ildə Bərdə Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının doğum şöbəsinin girişində yeni doğulmuş (təxminən 7 günlük) oğlan uşağı tapılıb.

5 fevral 2016-cı ildə Sabirabadın Kovlar kəndindəki Padarçöl adlanan sahədə, çantanın içində uşaq tapılıb. Rayon sakini Nəzərət İsmayılov Sabirabad-Padarçöl avtomobil yolunda hərəkətdə olarkən yolun kənarında sahibsiz çanta aşkarlayıb. Çantaya baxış keçirən N. İsmayılov çantada 4-5 günlük oğlan uşağının olduğunu görüb və körpəni yaşadığı evə aparıb. Gecə uşağı evdə saxlayan kişi səhər onu rayon polis idarəsinə təhvil verib.

Uşağın zibilxanaya atılması faktı da Azərbaycanda daha öncə bir neçə dəfə baş verib. 26.11.2014-cü ildə Bakıda zibilxanadan yeni doğulan körpə tapılıb. Hadisə "Şamaxinka" adlanan ərazidə qeydə alınıb. Belə ki, "Alov" zavodunun yaxınlığında zibilxanadan körpə uşaq çığırtısı eşidilib. Sakinlər zibil qutularından birində əskiyyə bükülən yeni doğulmuş körpə görüblər.

Dərhal hadisə yerinə gələn hüquq-mühafizə orqanla-

rının əməkdaşları və həkimlər uşağı körpələr evinə aparıblar. Qızçıqazın 20 günlük olduğu müəyyən edilib.

Avstraliyada körpəni kanalizasiya çuxuruna atıblar

Elə düşünməyə ki, bu sayaq hadisələr ancaq Azərbaycanda baş verir. Qonşu Türkiyədə də ən azı hər həftə bir məscid və ya xəstəxana qapısına qoyulan körpələrlə bağlı xəbər yayılır. Zibilxanaya atılan körpələrin dramını isə jurnalistlər az qala bütün detalları ilə yazır və işıqlandırır. Eləcə də Avropada. Məsələn, ötən il Avstraliyanın Sidney şəhərində yeni doğulmuş uşağı kanalizasiya çuxuruna atıblar. 5 gün sonra tapılan uşağın sağ qalması hamını təəccübləndirib. Polis uşağın anasını həbs edib. Ananın istəmədiyi uşağı doğumdan dərhal sonra yol kənarındakı kanalizasiya çuxuruna atdığı ehtimal edilir.

Onu yoldan keçənlər tapıb. 2,5 metr dərinlikdə olan çuxurdan uşaq səsi eşidən bir nəfər ətrafdakıları köməyə çağırıb. Daha sonra isə onlar polisə məlumat verib.

Əsas səbəb - yasaq münasibət, rədd edilən ana və uşaq

Ümumən isə araşdırmalar göstərir ki, bu cinayəti bir qayda olaraq qadınlar törədirlər. Özü də yenidən ana olduqları gündə. Bunun səbəblərini isə o qədər də uzaqda axtarmaq lazım gəlmir. Qadınlar öz körpələrindən əsasən yasaq münasibət ucbatından vaz keçir. Evli bir kişi ilə münasibətdən dünyaya gələn, atanın öz fəmiyyəsinə vermədiyi, qadınlardan da, körpəsindən də imtina etdiyi zaman bu sayaq cinayətlər yaşanır. Belə qadın-

lar çox vaxt hamilə qalarsa, sevdikləri kişi ilə münasibətlərini rəsmiləşdirəcəklərinə ümid edirlər. Ona görə də hamiləliyin ilk aylarında uşaqdan imtina etmək ağıllarına da gəlir. Amma uşaq dünyaya gələndən sonra da vəziyyət dəyişməyincə, çıxış yolu olaraq uşağı atmağı üstün tuturlar. Bundan başqa, tənha ana olmağı tərcih edən qadınlar ilk günlər bunun çətinliyini dərk edib, riskli addım atırlar. Bu halda da hər kəs öz mənəvi durumuna, insanlığına uyğun addım atır. Körpəsindən imtina etdiyi halda, onun yaşamasını arzulayan qadınlar isə daha humanist yol seçirlər. Belə ki, onlar xəstəxana, məscid və ya tanıdıqları bir sonsuz ailənin qapısını seçərək, övladlarına yaşamaq və ailə haqqı tanıyırlar.

Avropanın çıxış yolu olan körpə qutusu - anaya düşünmək üçün 30 saniyə verilir

Amma dünya durduqca bu sayaq problemlər olacaq - yasaq sevgi, arzulanmayan uşaq, tərk edilən qadın. Bu səbəbdən də dünya ölkələrində bu durum üçün daha optimal çıxış yolları düşünüülüb. Məsələn, Rusiyanın Soçi şəhərində arzulanmayan uşaqlar doğulanda doğum evi və dövlət binalarının yanında "Baby-Box" adlı özəl qutular yerləşdirilir. İstəyən ailələr dövlətin müdafiəsinə verilmək üzrə yeni doğulan uşaqlarını qutuya qoyurlar. Əgər qadın hər hansı bir səbəblə uşağın gizli bir şəkildə vaz keçmə qərarı alırsa, bu durumda öz körpəsini bu qutuya qoyur. Qutuda qapılar qapanar qapanmaz aydınlatma, klima və isitmə sistemləri dərhal fəaliyyətə başlayır.

Ananın düşünmək üçün 30 saniyə zamanı qalır. Əgər ana qərarını dəyişdirərək uşağını geri almağı düşünürsə, ona 30 saniyəlik bir haqq verilir. Bu zaman içində qutunun qapısı açıq qalır. Amma sonra qutuların qapısı avtomatik olaraq qapanır.

Qutunun özəl bir funksiyası var. Uşaq qutuya qoyulandan sonra doğum evinə özəl bir siqnal gedir. Qutunun xarici pəncərəsində isə qırmızı işıq yanmağa başlayır. Bu siqnalın ardınca doğum evinin növbətçisi qutuya yaxınlaşaraq körpəni alır.

Körpəni qaytarmaq istəyən anaya daha sonra bir şans daha verilir. Amma ana uşağın ona aid olmasını genetik analizlə təsdiqləməlidir.

Rusiyada bu cür qutulara ciddi ehtiyac var. Rusiya Səhiyyə Nazirliyindən yayılan məlumatda bildirilir ki, onlar uşaqları daha çox dəmir yolu stansiyalarından, ac və soyuq yerlərdən yığırlar.

"Uşaq qutusu" xəstəxana və sosial mərkəzlərin divarlarından asılır

Uşağı atmaq üçün Avropa ölkələrinin bir çoxunda bənzər üsullar on ildən artıqdır ki, istifadə olunur. Uşaqlar həmin qutuların içində saatlarla ya-

şaya bilirlər. Təxminən 3-5 dəqiqə ərzində gələn siqnal-dan sonra uşaqlar həmin qutulardan götürülür.

Ümumiyyətlə, "körpə qutusu" sistemi 10 il öncədən Avropada mövcuddur. Bu sistem ilk dəfə Macarıstanda tətbiq olunmağa başlayıb, daha sonra isə Almaniya yayılıb. Hazırda düz 13 ölkədə bu qutulardan istifadə olunur. Avstraliya, Belçika, Çexiya, Macarıstan, Hindistan, İtaliya, Fransa, Yaponiya da bu sıradadır.

Bir Qərbi ölkəsində xəstəxana və sosial mərkəzlərin divarlarında kiçik pəncərə, poçt qutusuna bənzərən bir qapaq görsəniz, heç vaxt maraqlanıb açmayın. Çünki qarşınıza kiçik bir uşaq çıxıb bilər. Arxa tərəfində özəl isidilmiş mini yataqların yer aldığı bu qapaqlar, istənməyən yeni doğulmuş körpələrin saxlanması üçün nəzərdə tutulub.

Körpə qutularının ən çox istifadə olunduğu ölkə Almaniya. Burada 80 belə mərkəz var. Körpələrə 8 həftəlik baxım tətbiq olunur. Əgər bundan sonra da ana qərarından vaz keçməzsə, onu övladlığa verirlər. Məsələn, 2015-ci ildə Hamburqda qutu-

Uşağını tərk edənə 5 il həbs cəzası verilir

Yaponiyada bir uşağı tərk etmək anasına 5 ilə qədər həbs cəzasına başa gəlir. Ancaq Jikei Xəstəxanası özəl icazə sayəsində körpə qutusu sistemini tətbiq etməyə başlayıb. İngiltərədə isə bu sistemdən istifadə olunmur. Əksinə, iki yaşından daha kiçik bir uşağı övladlığa verən analar 5 ilə qədər cəzalandırılır.

Çexiyada hökumət uşağını atan anaya düşünmək üçün 1 həftə vaxt verir. Bəzi ölkələrdə körpə qutuları haqqında neqativ müzakirələr olsa da, Hindistanda bunun tam tersi baş verir. Hindistan hökuməti bu sayaq qutuların çoxalması üçün səy göstərir. Bunun səbəbi isə ölkədə çox da rəğbət görməyən qız körpələridir. Ötən il keçirilən bir araşdırmada 500 mindən çox qız uşağının abort edildi-yi üzə çıxdığından ölkədə insanların istəmədikləri uşaqlarını qoymaları üçün hardasa hər yere körpə qutuları yerləşdirilir.

Psixoloji araşdırmalar isə sübut edir ki, qadın hamilə olduğunu öyrəndiyi andan etibarən ruhuna da, bədənində anıq hissi hakim kəsilir. Arzulanan hamillik məntiqin gücü ilə ilk dönmədə sonlandırılır. Əgər qadın bunu hamiləliyinin ilk aylarında etməyibse, demək, bu körpəni gələcək həyatı üçün xilaskar, təminatçı kimi görüb. Qadının öz uşağını atma forması onun psixoloji durumunun göstəricisidir. Belə ki, xəstəxana, kilə, məscid... qapısına atılan uşaqlara anaları tərəfindən yaşam şansı verilir. Zibil yeşiyinə atılan uşağa birbaşa insan qətlinin formasıdır.

□ **Sevinc TELMANQIZI**

MUSAVAT

Son səhifə

N 278 (6599) 14 dekabr 2016

Hamilə olduğunu öyrəndi, bir gün sonra uşağı oldu

Amerikada Amanda Francis adlı qadın iki aylıq hamilə olduğunu öyrəndikdən 24 saat sonra uşağını dünyaya gətirib. 26 yaşlı Amanda 5 ayda 6 dəfə hamiləlik testindən keçib. Onlardan hamısının nəticəsi neqativ olduğu üçün qadın heç narahat olmayıb. Hamiləliyindən xəbərsiz işdə hamıdan çox işləyən, 8 aylıq hamilə ikən qayaya dırmaşan və hətta nərdivanlardan yıxılan Amanda sadəcə özünü bir qədər şişkin hiss edib. Gənc ana duyğularını bu sözlərlə anladıb: "Uşaq doğmaqdan qorxurdum. Amma hər zaman uşaq sahibi olmaq istəyirdim. Hamilə olduğumu öyrəndiyim zaman şok oldum. Bu qədər ani inkişaf edəcəyi ağılının ucundan da keçməzdi".

Ənənəvi həkim yoxlamasına gedəndə qan testindən keçən Amandaya 5 aylıq hamilə olduğu söylənilib. Hamiləliyin şoku bəs etməmiş kimi, 24 saat sonra doğum sancıları başlayıb. Uşağını itirdiyini düşünən qadın xəstəxanaya getdiyi zaman ultrason müayinəyə salınıb. Qadın özünü pis xəbər eşitməyə hazırlasa da, ona doğumun başladığı bildirilib. Qeysəriyyə əməliyyatı ilə dünyaya gələn körpənin cinsiyyəti oğlan olub.

Televizora çox baxsaz, alzaymer olacaqsız

ABS-da aparılan araşdırmalara görə, televizor izləmək beyinə mənfi təsir edir və alzaymer riskini artırır. Araşdırmada iştirak edən alimlər bildirirlər ki, hər gün 4 saatdan çox televizora baxan insanların alzaymerə yaxalanmaq riski çox yüksəkdir. Araşdırmada mindən çox insan iştirak edib. Onların gündəlik həyatları düz 25 il boyunca alimlər tərəfindən müşahidə edilib. Nəticədə məlum olub ki, televizor hər bir şəxsin beyin hüceyrələrinə pis təsir etsə də, uşaq və gənclər üçün daha çox təhlükə ehtiva edir. Araşdırmanı aparan elm adamları, sadəcə, televizor izləyən insanların deyil, elektrikle işləyən əşyalardan asılı olan hər kəsin təhlükə altında olduğunu vurğulayıblar. Alimlər bu təhlükənin qarşısını almaq üçün daha az televizor izləməyi, kompüter qarşısında

çox oturmamağı, idmanla məşğul olmağı və krossvord həll etməyi məsləhət görürlər.

Saç boyası xərçəng yaradır?

Araşdırmalar nəticəsində məlum olub ki, müxtəlif ölkələrdə yaşayan qadınların çox hissəsinin istifadə etdiyi saç boyalarının tərkibində onkoloji xəstəliklərin inkişafı üçün provokator rolunu oynayan maddələr var. Bir çox boyaların tərkibində olan ikinci dərəcəli aminlər kimi xüsusi kimyəvi maddələr o səbəbdən təhlükəli sayılır və onlar havada olan müxtəlif birləşmələrlə (misal olaraq, tütün tütüsü) reaksiyaya girdikdə, ən güclü kanserogen birləşmələr ifraz olunur. Ən təhlükəlisi odur ki, ikinci dərəcəli aminlər baş dərisinə uzunmüddətli (aylar və hətta illərlə) çökə bilirlər. Bununla məlum olur ki, boyanı nə zaman istifadə etməyinizdən və hansı boya istehsalçısını seçməyinizdən asılı olmayaraq özünüzü böyük təhlükəyə atmış olursunuz. 2009-cu ildə alimlər və həkimlər xəbərdarlıq edirdilər ki, saçların tez-tez boyanması (ildə 9 dəfədən artıq) leykemiya təhlükəsini 60 % artırır. 2010-cu ildə isə Avropada daimi istifadəsi zamanı sidik kisəsi xərçənginə gətirən bir çox boyaların satışı qadağan edilib.

Təqaüdə çıxmaq sağlamlığa ziyandır

İngiltərəli alimlər daha bir yeniliyə imza atıblar. Təqaüdəçülər işləməyə davam edən insanlardan daha çox depressiyalara və xəstəliklərə tutulurlar. İngilis alimlərinin araşdırmaları nəticəsində belə qənaətə gəliblər. Alimlər sübut edib ki, pensiyaya çıxan insanların əqli və fiziki sağlamlığı daha tez pisləşir. Sübut olunub ki, təqaüdəçülərdə klinik depressiyanın inkişafı 40 faiz, fiziki sağlamlılıqlarının zəifləməsi isə 60 faiz təşkil edir.

Bundan çıxış yolunu isə alimlər pensiya yaşının artırılmasında görür. Onlar düşünürlər ki, bununla da hökumət insanlara daha çox sağlam qalmağa kömək edə bilər.

QOÇ - Ulduzlar pulla bağlı məsələlərdə ehtiyatlı olmağı tövsiyə edir. Bir qədər qənaətcil olmağınız vacibdir. Kiməsə borc vermək və ya maliyyə sövdələşmələrinə girişmək yolverilməzdir.

BUĞA - Qarşınızda duran bu təqvimdə hansısa qeyri-adi və yeni işlərə başlamayın. Yaxşısı budur ki, əsas vaxtınızı mənzil şəraitində keçirəsiniz. Yalnız axşam saatlarında qonaq getmək olar.

ƏKİZLƏR - Nədənə son vaxtlar sağlıq durumunuzla bağlı problemlər baş qaldırmaqdadır. Bu səbəbdən də özünü fikir verməli, qida rejiminə riayət etməlisiniz. Soyuq və spirtli içkilərdən uzaq olun.

XƏRÇƏNG - Demək olar ki, həftənin ən uğurlu gününü yaşayacaqsınız. Bir tərəfdən ailə-sevgi münasibətlərində, digər tərəfdən işgüzar sövdələşmələrdə vəziyyət xeyrinizə cərəyan edəcək.

ŞİR - Kifayət qədər uğurlu məqamlar yaşayacaqsınız. İştirakçısı olduğunuz hər bir proses yalnız zövqünüzə uyğunluq təşkil edəcək. Özünü inamı artırmaqla uğurları yaxınlaşdırın.

QIZ - Günün ilk yarısını gərgin keçirəndə, özünü tamkinli aparmaqla gözələnən xoşagəlməzliyi dəf edə biləcəksiniz. Sonrakı saatlarda sevinci hadisələrin şahidi olacaqsınız.

TƏRƏZİ - Həddindən ziyadə uğurlu vaxtdır. Ələlxüsus da axşam saatlarında bəxtiniz gətirə bilər. Həmkarlarınızla aranızda yaranmış soyuqluq da səngiyəcək. Amma bu gün təkliflərdən imtina etməlisiniz.

ƏQRƏB - Əsas enerjinizi sevgi amilinə yönəldin. Çalışın ki, hər bir kəlmənizdə, hər bir ifadənizdə özünü qarşı rəğbət oyadasınız. İndiki sərt cəmiyyətdə kiminsə qəlbine dəymək savab iş deyil.

OXATAN - Bürcünüzün ən uğurlu günlərindən birini yaşayacaqsınız. Düzdür, bu gün saat 12-ə qədər müəyyən gərginlik olsa da, sonrakı müddətdə ovqatınız çox yüksək olacaq. Sürpriz də gözələnir.

OĞLAQ - Astroloji göstəricilər ümumi ovqatınızın yüksək olacağını bildirir. Maraqlı insanlarla rastlaşma ehtimalınız da böyükdür. Bununla yanaşı, bu gün uzaq yola çıxmağa dəyməz.

SUTÖKƏN - Ümumi çalarlarına görə gərgin vaxt olsa da, özünü ələ almağı bacarmalısınız. Çünki qarşınızda duran perspektivlərə yetişmək üçün hansısa dedi-qoduya əhəmiyyət verməməlisiniz.

BALIQLAR - Fəaliyyət dairənizi genişləndirmək üçün durmadan işə başlayın. Nəzərə alın ki, bu addım karyeranız üçün böyük əhəmiyyət daşıya bilər. Pul məsələlərində isə ehtiyatlı olun.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Bir evdən 850 ilan çıxdı

Amerikada bir evdə aralarında uzunluğu 2 metr olan burma pitonların da olduğu yüzlərlə ilan tapılıb. Heyvanlara nəzarət mərkəzinin araşdırmalarından sonra məlum olub ki, ev sahibi qanunsuz yollarla ilanlar satır. 850 ədəd ilanın ümumi dəyərinin 500 milyon dollar olduğu məlum olub. Nyu-Yorkda burma piton cinsli ilanları evdə saxlamaq və satmaq qadağan edilib. İlanların sahibi olan Riçard Parrinella ilan saxladığı və satdığı üçün həbs edilib. İnsanların həyatı üçün təhlükə yaradan ilanlar ötən ay evdə yatan iki uşağı öldürmüşdü.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-cü məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Nazim SABIROĞLU

Lisensiya N: B 114
SAYI: 4.750

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.